

Hallituksen esitys eduskunnalle luottolaitosten ja eräiden sijoituspalveluyritysten velkojien maksunsaantijärjestystä koskevaksi lainsäädännöksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi luottolaitostoiminnasta annettua lakia, sijoituspalvelulakia, luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta annettua lakia, liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annettua lakia, osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annettua lakia ja säästöpankkilakia.

Esityksen tarkoituksena on panna täytäntöön Euroopan unionin niin sanottuun kriisinratkaisudirektiiviin joulukuussa 2017 tehdyt muutokset velkojien maksunsaantijärjestyksen osalta. Samalla selvennettäisiin luottolaitosten ja eräiden sijoituspalveluyritysten oikeus sopia takasijaisten rahoitusvälineiden etuoikeudesta Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetyllä tavalla.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	4
1 JOHDANTO.....	4
2 NYKYTILA.....	4
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	4
2.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö.....	9
2.3 Nykytilan arviointi.....	12
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	14
3.1 Tavoitteet.....	14
3.2 Toteuttamisvaihtoehdot.....	14
3.3 Keskeiset ehdotukset.....	15
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	15
4.1 Taloudelliset vaikutukset.....	15
4.1.1 Vaikutukset julkiseen talouteen.....	15
4.1.2 Yritysvaikutukset.....	15
4.1.3 Vaikutukset kotitalouksiin.....	17
4.1.4 Vaikutukset kansantalouteen ja kokonaiskuva taloudellisista vaikutuksista.....	17
4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	17
5 ASIAN VALMISTELU.....	18
6 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ.....	18
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	20
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	20
1.1 Laki luottolaitostoiminnasta.....	20
1 luku Yleiset säännökset	20
1.2 Sijoituspalvelulaki.....	21
13 a luku Selvitystila ja konkurssi	21
1.3 Laki luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta.....	22
6 luku Osakkeiden, osuuksien ja eräiden muiden tase-erien arvон alentaminen ja muuntaminen sekä osakkeiden ja osuuksien mitätöiminen	22
8 luku Velkojen arvonalentaminen ja muuntaminen omiin varoihin luettaviksi rahoitusvälineiksi	22
1.4 Laki liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista.....	22
6 luku Selvitystila ja konkurssi	22
1.5 Laki osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista.....	23
7 luku Selvitystila ja konkurssi	23
1.6 Säästöpankkilaki.....	23
8 luku Selvitystila ja konkurssi	23
2 VOIMAANTULO.....	24
3 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	24
LAKIEHDOTUKSET.....	26
Laki luottolaitostoiminnasta annetun lain 1 luvun muuttamisesta.....	26
Laki sijoituspalvelulain 13 a luvun 2 §:n muuttamisesta.....	28
Laki luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta annetun lain 6 ja 8 luvun muuttamisesta.....	29
Laki liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetun lain 18 ja 21 §:n muuttamisesta.....	31

HE 112/2018 vp

Laki osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain 23 ja 30 §:n muuttamisesta	32
Laki säästöpankkilain muuttamisesta.....	33
LIITE	34
RINNAKKAISTEKSTIT	34
Laki luottolaitostoiminnasta annetun lain 1 luvun muuttamisesta	34
Laki sijoituspalvelulain 13 a luvun 2 §:n muuttamisesta	37
Laki luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinvratkaisusta annetun lain 6 ja 8 luvun muuttamisesta.....	38
Laki liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetun lain 18 ja 21 §:n muuttamisesta	40
Laki osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain 23 ja 30 §:n muuttamisesta	41
Laki säästöpankkilain muuttamisesta.....	43

YLEISPERUSTELUT

1 JOHDANTO

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/59/EU luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten elvytys- ja kriisinratkaisukehyksestä sekä neuvoston direktiivin 82/891/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 2001/24/EY, 2002/47/EY, 2004/25/EY, 2005/56/EY, 2007/36/EY, 2011/35/EU, 2012/30/EU ja 2013/36/EU ja asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta (jäljempänä *kriisinratkaisudirektiivi*) tuli voimaan vuonna 2014 ja sitä on sovellettu pääosin vuodesta 2015. Lisäksi vuonna 2014 hyväksyttiin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 806/2014 sääntöjen ja yhdenmukaisen menettelyn vahvistamisesta luottolaitosten ja tiettyjen sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisua varten yhteisen kriisinratkaisumekanismin ja yhteisen kriisinratkaisurahaston puitteissa sekä asetuksen (EU) N:o 1093/2010 muuttamisesta (jäljempänä *kriisinratkaisuasetus*), jolla osa säännöksistä tuotiin suoraan sovellettavaksi pankkiunionin yhteiseen kriisinratkaisumekanismiin osallistuvissa maissa, ja jota on sovellettu pääosin vuodesta 2016. Suomessa kriisinratkaisudirektiivi pantiin täytäntöön ja kriisinratkaisuasetus otettiin huomioon muun muassa uudella luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta annetulla lailla (1194/2014, jäljempänä *kriisinratkaisulaki*) ja rahoitusvakausviranomaisesta annetulla lailla (1195/2014), jotka tulivat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015.

Joulukuun 12 päivänä 2017 annettiin kriisinratkaisudirektiivin muutosdirektiivi (EU) 2017/2399 vakuudettomien velkainstrumenttien maksukyvyttömyyttä koskevaan ensisijaisuusjärjestykseen sijoittamisen osalta (jäljempänä *muutosdirektiivi*), jonka myötä jäsenvaltioiden tulee lisätä luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kansalliseen velkojen maksunsaantijärjestykseen uusi huonomman etuoikeuden vakuudettomien velkojen luokka.

2 NYKYTILA

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Sijoittajanvastuu ja velkojen maksunsaantijärjestyksen merkitys laitoksen kriisinratkaisussa ja maksukyvyttömyystilanteessa

Yhtenä kriisinratkaisudirektiivin keskeisenä tavoitteena on sijoittajanvastuun kautta kohentaa yksityisen sektorin kykyä kattaa tappioita pankkikriisin yhteydessä ja näin ollen vähentää pankkikriiseistä rahoitusvakaudelle ja julkiselle taloudelle aiheutuvia kielteisiä vaikutuksia. Sijoittajanvastuu merkitsee sitä, että tappioiden ollessa riittävän suuret myös laitoksen velkojat, esimerkiksi joukkovelkakirjalainoihin sijoittaneet, saattavat menettää kriisihallinnossa velkasijoituksensa pääoman osittain tai kokonaan. Kriisihallintoon asetetun laitoksen velkojen nimellisarvoa voidaan alentaa ja velat muuntaa osakkeiksi tai muiksi laitoksen omien varojen eriksi. Esimerkiksi joukkovelkakirjalainoihin sijoittaneille henkilöille voidaan antaa sijoitusten vastineeksi laitoksen osakkeita tai muita oman pääoman rahoitusvälineitä. Näiden uusien sijoitusten avulla laitoksen vakavaraisuus kasvaa riittäväksi tasolle, jotta se voi jatkaa toimintaansa elinkelpoisena tappioista huolimatta. On myös mahdollista, että velkojen takaisinmaksuaikaa pidennetään tai koronmaksua lykätään.

Menettely vastaa velkojen menetyksiä tilanteessa, jossa laitos olisi asetettu konkurssiin, sillä velkojen saatavia leikataan samassa maksunsaantijärjestyksessä kuin konkurssitilanteessa. Näin ollen oma pääoma käytetään ensin tappioiden kattamiseksi. Tämän jälkeen tappioita kattavat erilaiset vakuudettomat velat kriisinratkaisudirektiivin ja kansallisen maksunsaantijärjestyksen osoittamassa järjestyksessä. Kriisinratkaisulain 4 luvun 6 §:ssä todettujen kriisinratkai-

sua koskevien yleisten periaatteiden mukaan velkojille ei saa aiheutua suurempia tappioita kuin mitä heille olisi tavanomaisessa maksukyvyttömyysmenettelyssä aiheutunut (niin sanottu *No Creditor Worse Off* -periaate). Samassa asemassa olevia velkoja kohdellaan yhdenmukaisesti, eikä esimerkiksi sijoittajan kotivaltio tai ammattimaisuus ole peruste toteuttaa sijoittajavastuuta erilaisella tavalla.

Omistajan- ja sijoittajanvastuusta säädetään kriisinratkaisulain 6 ja 8 luvussa. Kriisinratkaisulaki koskee 1 luvun 1 ja 3 §:n nojalla luottolaitoksia ja osaa sijoituspalveluyrityksistä (jäljempänä *laitokset*). Sijoittajanvastuun piiriin kuuluvia velkoja ovat esimerkiksi joukkovelkakirjalainat, velkakirjat, joiden ehdoissa on sovittu huonommasta etuoikeudesta (debentuurit), pääomalinat, erilaiset säästö- ja tuotto-obligaatiot sekä muut erinimiset indeksilainat ja strukturoidut rahoitusjärjestelyt, olivat ne sitten pääomaturvattuja tai eivät. Myös talletussuojan ulkopuoliset talletukset kuuluvat sijoittajanvastuun piiriin. Sen sijaan talletussuojan alaiset talletukset on kriisinratkaisulain 8 luvun 4 §:n nojalla jätetty sijoittajanvastuun ulkopuolelle. Kriisinratkaisulain 8 luvun 4 §:ssä on lueteltu myös muut nimellisarvon alentamisen ulkopuolelle jätetyt velat, kuten vakuudelliset velat, jos vakuuden käypä arvo kattaa velan määrän, työsuhteeseen perustuvat velat sekä tietyt alkuperäiseltä juoksuajaltaan alle seitsemän päivän velkasitoumukset.

Nykytilassa sellaisen tavallisen vakuudettoman velan haltijalla, jonka arvoa alennetaan, voi olla sama etuoikeus maksunsaantijärjestyksessä kuin sellaisen velan haltijalla, joka on rajattu sijoittajanvastuun ulkopuolelle. Lisäksi sijoittajanvastuun piiriin kuuluvan velan haltijalla voi olla sama etuoikeus maksunsaantijärjestyksessä kuin sellaisen velan haltijalla, joka on alentamiskelpoinen, mutta jonka kriisinratkaisuviranomainen harkinnanvaraisesti sulkee arvon alentamisen ulkopuolelle kriisinratkaisulain 8 luvun 5 §:n nojalla esimerkiksi sen vuoksi, että arvon alentaminen ja muuntaminen vaarantaisivat kohtuuttomasti rahoitusmarkkinoiden vakauden tai se ei ole käytännössä mahdollista kohtuullisessa ajassa.

Tällöin kriisinratkaisuviranomainen voi kriisinratkaisulain 8 luvun 5 §:n mukaisesti alentaa muiden alentamiskelpoisten velkojen nimellisarvoa poikkeuksen nojalla alentamatta jäävällä määrällä. Kun osan veloista arvo jätetään alentamatta, voi niille veloille, joiden arvoa alennetaan, kohdistua enemmän tappioita kuin maksukyvyttömyystilanteessa, jossa vastaavia poikkeuksia ei myönnettäisi. Tässäkin tilanteessa kriisinratkaisuviranomaisen on kuitenkin noudatettava edellä kuvattua periaatetta, jonka mukaan velkojia ei tule kohdella kriisinratkaisumenettelyssä huonommin kuin heitä olisi kohdeltu maksukyvyttömyystilanteessa. Jos arvon alentaminen ei onnistu rikkomatta edellä kuvattua periaatetta, kriisinratkaisuviranomainen voi myös päättää, että alentamatta jätetty määrä katetaan kriisinratkaisurahaston varoista kriisinratkaisulain 8 luvun 6 §:n mukaisesti.

Omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen vähimmäisvaatimus

Kriisinratkaisulain 8 luvun 7 §:ssä säädetään omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen vähimmäisvaatimuksesta (*minimum requirement for own funds and eligible liabilities, MREL*) jolla pyritään varmistamaan, että velan arvon alentamista ja omaksi pääomaksi muuntamista varten on käytettävissä riittävästi rahoitusvaroja. Kriisinratkaisuviranomainen asettaa laitokselle omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen vaatimuksen. Vaatimuksen asettamisen yksityiskohdista on säädetty komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2016/1450 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/59/EU täydentämisestä niiden teknisten sääntelystandardien osalta, joissa täsmennetään arviointiperusteet liittyen menetelmiin, joilla asetetaan omia varoja ja hyväksyttäviä velkoja koskeva vähimmäisvaatimus.

Vaatimuksen täyttämiseen kelpaaville omille varoille ja velkainstrumenteille on laissa asetettu tiettyjä ehtoja, joiden tarkoituksena on varmistaa se, että kyseiset rahoitusvälineet voidaan kriisintarkaisutilanteessa kirjata alas tai muuntaa uudeksi pääomaksi tappioiden kattamiseksi ja kriisihallintoon asetettavan laitoksen toiminnan uudelleen järjestämiseksi.

Jos kriisintarkaisuviranomainen arvioi, että sijoittajan vastuuta toteutettaessa olisi laitoksen pääomarakenteen vuoksi suuri riski siitä, että velkojia kohdeltaisiin huonommin kuin maksukyvyttömyystilanteessa, voi se vaatia, että omia varoja ja alentamiskelpoisia velkoja koskeva vaatimus on täytettävä kokonaan tai osittain sellaisilla rahoitusvälineillä, joilla on maksukyvyttömyystilanteessa huonompi etuoikeus kuin muulla tavallisella vakuudettomalla velalla (etuoikeusasemaa koskeva vaatimus). Tällöin laitoksen omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen vaatimuksen täyttämiseen käyttämiä huonomman etuoikeuden velkoja alennettaessa ei jouduttaisi tilanteeseen, jossa velkojia kohdeltaisiin huonommin kuin maksukyvyttömyystilanteessa.

Euroopan Unionissa (jäljempänä *EU*) kaikille laitoksille kriisintarkaisudirektiivissä omaksuttu tappionsietokykyisten velkojen vaatimus on kansainvälisellä tasolla asetettu maailmanlaajuisen järjestelmän kannalta merkittävälle pankeille (engl. *global systemically important bank, G-SIB-pankki*). Finanssimarkkinoiden vakauden valvontaryhmä (*Financial Stability Board, FSB*) julkaisi marraskuussa 2015 kokonaistappionkattamiskykyä (*total loss-absorbing capacity, TLAC*) koskevan asiakirjan (jäljempänä *TLAC-standardi*). G20-maat hyväksyivät standardin saman kuun aikana. Velat kelpaavat TLAC-standardin mukaisen vaatimuksen täyttämiseen vain, jos ne ovat etuoikeudeltaan huonompia kuin sellaiset velat, jotka eivät kelpaa standardin täyttämiseen, eli jos ne kattavat tappioita maksukyvyttömyystilanteessa tai kriisintarkaisussa ennen muita velkoja. TLAC-standardissa annetaan kolme vaihtoehtoista tapaa huonompaa etuoikeusasemaa koskevan vaatimuksen täyttämiseen. Huonompi etuoikeus voi perustua velkasopimuksen oikeudellisiin vaikutuksiin, tietyn lainkäyttöalueen lakeihin tai tiettyyn yhtiörakenteeseen.

Komissio antoi marraskuussa 2016 asetusehdotuksen TLAC-standardin käyttöön ottamisesta EU:n lainsäädäntökehikossa. Ehdotuksen mukaan TLAC-standardi sisällytettäisiin FSB:n standardin tasoisena lakisääteisenä vähimmäisvaatimuksena luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimuksista annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) N:o 575/2013 luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta (jäljempänä *vakavaraisuusasetus*) ja se koskisi maailmanlaajuisen rahoitusjärjestelmän vakauden kannalta merkittäviä laitoksia (engl. *global systemically important institution, G-SII-laitos*). Lisäksi kriisintarkaisuviranomainen voisi tietyn edellytyksin asettaa laitoskohtaisen, täydentävän lisävaatimuksen. Vaatimus tulisi näille suurille pankeille voimaan siirtymämääräisenä vuoden 2019 alusta lukien ja täysimääräisenä vuoden 2022 alusta lukien.

Samalla komissio ehdotti, että kaikkia laitoksia koskeva, jo voimassa oleva ja edellä kuvattu tapauskohtaisesti asetettava omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen vaatimus päivitetäisiin vastaamaan enemmän kyseisen standardin edellytyksiä muun muassa kelpoisuusvaatimuksiltaan. Ehdotuksen käsittely on hallituksen esitystä annettaessa kesken, joten lainsäädännön lopullinen sisältö ei ole vielä varma. Komissio on kuitenkin vaikutusarviossaan todennut, että kansainvälisessä kontekstissa voidaan pitää varmana, että TLAC-standardin etuoikeusasemaa koskeva vaatimus tulee voimaan maailmanlaajuisen rahoitusjärjestelmän vakauden kannalta merkittävälle laitoksille (G-SII-laitoksille) suurin piirtein saman sisältöisenä kuin standardissa. Muita laitoksia koskevan omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen vähimmäisvaatimuksen osalta huonompaa etuoikeusasemaa koskeva vaatimus jäänee ainakin joiltain osin kriisintarkaisuviranomaisen harkintaan.

HE 112/2018 vp

Vakavaraisuusasetuksen mukaiset omien varojen erät ja niiden haltijoiden maksunsaantijärjestys

Vakavaraisuusasetuksessa on säädetty laitoksilta vaadittavista erilaisista omista varoista. Vakavaraisuuslaskennassaan laitokset voivat laskea omiksi varoikseen kirjanpidollisen oman pääoman lisäksi erilaisia vakavaraisuusasetuksessa säänneltyjä oman ja vieraan pääoman tunnusmerkkejä sisältäviä rahoitusvälineitä. Vakavaraisuusasetuksen alla ydinpääomaan lasetaan yleisesti esimerkiksi osakkeet ja osuudet (*Common Equity Tier 1, CET1*). Lisäksi omiin varoihin voidaan sisällyttää ensisijainen lisäpääoma (*Additional Tier 1, ATI*) ja toissijainen pääoma (*Tier 2, T2*).

Näille omien varojen erille on asetettu vakavaraisuusasetuksessa edellytyksiä muun muassa sen suhteen, missä järjestyksessä niille suoritetaan maksu laitoksen maksukyvyttömyys-, konkurssi- ja selvitystilatilanteessa. Ydinpääomaan luettavien rahoitusvälineiden edellytyksenä, on että niihin perustuvat saatavat maksetaan viimeisenä (28 artiklan 1 kohdan j alakohta). Ensisijaiselta lisäpääomalta edellytetään, että siihen kuuluvat rahoitusvälineet sijoittuvat laitoksen maksunsaantijärjestyksessä toissijaiseen pääomaan kuuluvien erien jälkeen (52 artiklan 1 kohdan d alakohta). Toissijaiselta pääomalta edellytetään, että rahoitusvälinettä koskeva vaade on huonommassa asemassa kuin muiden velkojien vaateet (63 artiklan d kohta). Näin ollen toissijainen pääoma on laitoksen velkojien maksunsaantijärjestyksessä paremmalla etuoikeudella kuin ensisijainen lisäpääoma, mutta huonommalla etuoikeudella kuin sellainen velka, jonka osalta on sovittu huonommasta etuoikeudesta, mutta joka ei täytä muita ensisijaisen tai toissijaisen pääoman edellytyksiä, tai tavallinen vakuudeton velka.

Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten omien varojen ja velkojen alentamisjärjestys kriisinratkaisulaissa

Kriisinratkaisudirektiivin 48 artiklan 1 kohdassa todetaan, että omistajan- ja sijoittajanvastuu tulee toteuttaa ja rahoitusvälineitä muuntaa ja niiden arvoa alentaa seuraavassa järjestyksessä: 1) ydinpääoma; 2) ensisijainen lisäpääoma; 3) toissijainen pääoma; 4) muut sopimuksen perusteella huonomman etuoikeuden rahoitusvälineet; 5) tavallinen vakuudeton alentamiskelpoinen velka kansallisen maksunsaantijärjestyksen mukaisessa järjestyksessä, huomioiden alla kuvattu kriisinratkaisudirektiivin 108 artiklaan perustuva eräiden talletusten etusija. Järjestyksestä säädetään myös kriisinratkaisuasetauksen 21 artiklan 10 kohdassa ydinpääoman, ensisijaisen lisäpääoman ja toissijaisen pääoman osalta.

Vakavaraisuusasetuksen 64 artiklan mukaan liikkeeseenlaskuhetkellä toissijaiseen pääomaan luettavista debentureista luetaan toissijaiseen omaan pääomaan asteittain vähenevä osa juoksuajan viiden viimeisen vuoden aikana. Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) ohjeissa Pankkien elvytys- ja kriisinratkaisudirektiivin mukaisen alaskirjauksen ja muuntamisen järjestyksen ja vakavaraisuusasetuksen/vakavaraisuusdirektiivin keskinäisistä suhteista (EBA/GL/2017/02) on annettu tarkempaa ohjeistusta vakavaraisuusasetuksen ja kriisinratkaisudirektiivin suhteesta. Ohjeiden mukaan toissijaisen pääoman rahoitusvälineitä, joihin sovelletaan näitä vakavaraisuusasetuksen 64 artiklassa tarkoitettuja lyhennysjärjestelyjä, olisi kohdeltava samalla tavalla kuin toissijaisen pääoman rahoitusvälineitä, jotka on laskettu kokonaisuudessaan omiin varoihin. Näin ollen näiden debentuurien, joita ei enää luettaisi toissijaiseen pääomaan, kohdeltaisiin samalla tavoin kuin toissijaiseen pääomaan vielä kuuluvia rahoitusvälineitä. Kriisinratkaisuviranomaisten on noudatettava Euroopan pankkiviranomaisen ohjeita tai perusteltava, miksi ne eivät niitä noudata. Ohjeita soveltavat kriisinratkaisuviranomaiset julkaisevat Euroopan pankkiviranomaisen internetsivuilla.

Kriisinratkaisulain 6 luku koskee oman pääoman erien sekä vakavaraisuusasetuksen mukaisen ensisijaisen lisäpääoman ja toissijaisen pääoman alentamista ja muuntamista. Kriisinratkaisulain 6 luvun 1 §:n 5 momentin nojalla osakkeiden tai osuuksien määrää on alennettava ja ensisijaisen lisäpääoman ja toissijaisen pääoman rahoitusvälineitä alennettava ja muunnettava samassa etusijajärjestyksessä kuin konkurssissa, jollei EU:n vakavaraisuusasetuksen 54 artiklasta muuta johdu. Vakavaraisuusasetuksen 54 artiklassa säädetään ensisijaisen lisäpääoman sopimuksen perusteella tapahtuvasta ydinpääomaan luettavaksi rahoitusvälineeksi alaskirjauksesta tai muuntamisesta ennen maksukyvyttömyystilannetta, kun laitoksen ydinpääoman osuus laskee tietyn raja-arvon alle.

Kriisinratkaisulain 8 luku koskee muun velan arvon alentamista. Kriisinratkaisulain 8 luvun 3 §:n 4 momentin nojalla sellaisten rahoitusvälineiden, jotka ovat konkurssissa huonommalla sijalla maksunsaantijärjestyksessä, arvoa on alennettava täysimääräisesti ennen paremmalla sijalla maksunsaantijärjestyksessä olevien velkojen arvon alentamista. Jos laitoksella tai väliaikaisella laitoksella on rahoitusvälineitä, jotka niiden ehtojen mukaan voidaan muuttaa konkurssissa maksunsaantijärjestyksessä huonommalla sijalla oleviksi rahoitusvälineiksi, rahoitusvälineet on muutettava niiden ehtojen mukaisesti etukäteen.

Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten velkojen maksunsaantijärjestys maksukyvyttömyystilanteessa

Velkojen maksunsaantijärjestyksestä maksukyvyttömyystilanteessa säädetään kansallisesti. Suomessa velkojen maksunsaantijärjestyksestä säädetään velkojen maksunsaantijärjestyksestä annetussa laissa (1578/1992), joka on soveltamisalaltaan yleinen ja soveltuu myös luottolaitoksiin ja sijoituspalveluyrityksiin.

Velkakirjalain (622/1947) 34 §:n 2 momentin mukaan joukkovelkakirja, jonka etuoikeus on liikkeeseenlaskijan muita sitoumuksia huonompi, on nimettävä debentuuriksi. Debenturi on kirjanpidossa yleensä vierasta pääomaa, paitsi jos se on samalla esimerkiksi IFRS-standardin mukainen hybridilaina, joka voidaan tietyin edellytyksin kirjata omaan pääomaan.

Velkojen maksunsaantijärjestyksestä annetussa lain 2 §:ssä lähtökohtana on velkojen yhtäläinen oikeus saada maksu saataviensa suuruuden mukaisessa suhteessa. Jäljempänä laissa säädetään etuoikeudella maksettavista saatavista ja toisaalta 6 §:ssä viimeksi suoritettavista saatavista. Tältä osin laitoksen varainhankinnan kannalta olennaisia ovat 1 momentin 3 kohdassa säädetty saatava, joka perustuu velallisen liikkeelle laskemaan joukkovelkakirjalainaan, jos lainan ehdoissa saatavalle on määrätty huonompi etuoikeus kuin liikkeelle laskijan muille sitoumuksille (yllä kuvattu debenturi) ja 4 kohdassa säädetty sellaiseen lainaan perustuva saatava, jonka pääoma sekä korko ja muu hyvitys saadaan lainaehdojen mukaan maksaa yrityksen purkautuessa ja konkurssissa vain kaikkia muita velkojia huonommalla etuoikeudella. Momentin 4 kohta on esitöiden mukaan tarkoitettu soveltamisalaltaan yleiseksi ja koskemaan muutakin kuin osakeyhtiölain mukaista pääomalainaa. Saman pykälän 2 momentin mukaan saatavien keskinäinen oikeus määräytyy kohtien numerojärjestyksessä ja samassa kohdassa tarkoitetuilla saatavilla on lähtökohtaisesti yhtäläinen oikeus. Pykälän 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen saatavien osalta keskinäisestä etuoikeudesta voidaan sopia.

Kriisinratkaisudirektiivissä ja sen kansallisesti voimaan saattaneessa lainsäädännössä on jo säädetty luottolaitosten osittain yleislaista poikkeavasta etuoikeudesta eräiden talletusten osalta. Näitä talletuksia ei ole jätetty sijoittajan vastuun ulkopuolelle, mutta kriisinratkaisutilanteessa ne kirjattaisiin alas tavallisen vakuudettoman velan jälkeen, ja toisaalta konkurssissa ne maksettaisiin ennen etuoikeudettomia saatavia.

Kyseisten talletusten etuoikeudesta säädetään liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetun lain (1501/2001) 21 §:n 2 momentissa sekä vastaavasti osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain (423/2013) 30 §:n 2 momentissa ja säästöpankkilain (1502/2001) 118 §:n 2 momentissa. Näiden säännösten nojalla luonnollisten henkilöiden, mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten suojatuilla talletuksilla on parempi etuoikeus kuin tavallisten vakuudettomien velkojien saatavilla. Edellä mainittujen tallettajien talletussuojasta korvattavilla talletuksilla on vielä parempi etuoikeus kuin talletusten suojan ylittävällä osuudella. Nykytilassa etuoikeus ei siis koske muiden kuin mikro-, pienten ja keskisuurten yritysten talletuksia. Lisäksi myös kriisinratkaisulain 7 luvun 2 §:n 3 momentissa tarkoitetuilla korvauksilla Rahoitusvakuusvirastolle kriisinratkaisuvälineiden käyttämisestä aiheutuneista kustannuksista on parempi etuoikeus kuin tavallisilla vakuudettomilla veloilla.

Tämän kriisinratkaisudirektiivin mukaisen etuoikeuden ulkopuolelle jäävät talletukset ovat maksunsaantijärjestyksessä samalla etuoikeudella kuin kaikki muukin tavallinen vakuudeton velka velkojien maksunsaantijärjestyksestä annetun lain 2 §:n nojalla.

2.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö

Voimaan saatettava muutosdirektiivi

Muutosdirektiivillä muutetaan kriisinratkaisudirektiivin 2 artiklan 1 kohdan 48 alakohdan määritelmää velkainstrumenteille siten, että siihen lisätään oma määritelmä kriisinratkaisudirektiivin 108 artiklan soveltamista varten. Kriisinratkaisudirektiivin 108 artiklaa sovellettaessa velkainstrumentilla ei tarkoiteta instrumentteja, jotka antavat oikeuden hankkia velkainstrumentteja, toisin kuin 63 artiklan 1 kohdan g ja j alakohtaa sovellettaessa.

Muutosdirektiivillä kriisinratkaisudirektiivin 108 artiklaa muutetaan siten, että kansalliseen maksukyvyttömyyslainsäädäntöön luodaan laitoksille uusi huonomman etuoikeuden vakuudettomien velkojen luokka.

Uuden 108 artiklan 1 kohdassa säädetään aiempaa vastaavasti talletusten maksunsaantijärjestyksestä.

Artiklan uuden 2 kohdan nojalla jäsenvaltioiden on varmistettava, että luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten tavalliseen vakuudettomaan velkaan perustuvat saatavat ovat tavanomaisessa maksukyvyttömyyttä sääntelevässä kansallisessa lainsäädännössä etuoikeudeltaan parempia kuin sellaiset tavalliseen vakuudettomaan velkaan perustuvat saatavat, jotka täyttävät tietyt ehdot (niin sanottu *senior non-preferred*). Huonommalle etuoikeudelle asetetaan 2 kohdassa kolme ehtoa. Jotta velka kuuluu tähän huonomman etuoikeuden luokkaan, velan alkuperäisen sopimuksenmukaisen maturiteetin on oltava vähintään yhden vuoden pituinen, sen ei tule sisältää kytkettyjä johdannaisia tai olla itse johdannainen, ja liikkeeseenlaskuun liittyvässä asiassa koskevassa sopimusasiakirjassa tai tarpeen mukaan esitteessä tulee nimenomaisesti todeta, että velka kuuluu juuri tähän velkaluokkaan.

Artiklan uuden 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että uuden huonomman etuoikeuden luokan saatavat ovat tavallisissa maksukyvyttömyysjärjestelyissä etuoikeudeltaan parempia kuin aiemmin kuvatut vakavaraisuusasetuksessa tarkoitettu toissijainen pääoma, ensisijainen lisäpääoma ja ydinpääoma.

HE 112/2018 vp

Artiklan uuden 4 kohdan mukaan muutos ei vaikuta sellaiseen velkaan, joka on laskettu liikkeeseen ennen sen kansallisen lainsäädännön voimaantuloa, joka saattaa direktiivimuutoksen voimaan.

Artiklan uudessa 5 ja 7 kohdassa säädetään jäsenvaltioiden mahdollisuudesta säätää asiasta ennen direktiivin voimaantuloa ja tällaisen kansallisen lainsäädännön oikeusvaikutuksista.

Artiklan uudessa 6 kohdassa todetaan, ettei vaihtuvakorkoisia velkainstrumentteja, joiden korko perustuu yleisesti käytettyyn viitekorkoon, ja velkainstrumentteja, jotka eivät ole liikkeenlaskijan kansallisen valuutan määräisiä, katsota kytkettyjä johdannaisia sisältäviksi velkainstrumenteiksi vain näiden ominaisuuksien vuoksi edellyttäen, että pääoma, takaisinmaksu ja korko ovat saman valuutan määräisiä.

Muutosdirektiivin 2 artiklassa todetaan, että direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset on saatettava voimaan viimeistään 29 päivänä joulukuuta 2018.

Muutosdirektiivin 3 artikla sisältää uudelleentarkastelulausekkeen, jonka mukaan komission on tarkasteltava kriisinratkaisudirektiivin 108 artiklan 1 kohdan soveltamista uudelleen viimeistään 29 päivänä joulukuuta 2020. Komission tulee arvioida erityisesti, onko direktiiviä tarpeen muuttaa maksukyvyttömyystilanteessa sovellettavan talletusten maksusaantijärjestyksen osalta.

Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten velkojen maksusaantijärjestystä koskevan lainsäädännön kehitys eräissä jäsenvaltioissa

Useat jäsenvaltiot ehtivät muuttaa maksusaantijärjestystä koskevaa lainsäädäntöään vuosina ennen komission ehdotuksen antamista edellä kuvattujen sijoittajanvastuun toteuttamisessa todettujen ongelmien ratkaisemiseksi. Maksusaantijärjestystä koskevat lainsäädännöt poikkeavat huomattavasti jäsenvaltiosta toiseen. Osassa jäsenvaltioista luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten maksusaantijärjestyksestä on säädetty erikseen luottolaitos- ja sijoituspalvelutoimintaa koskevassa lainsäädännössä. Osassa taas sääntely on jätetty kaikkien yritysten velkojen maksusaantijärjestystä konkurssissa koskevaan yleislakiin.

Alla on esitetty erityisesti direktiivistä poikkeavan ratkaisun alun perin valinneen jäsenvaltion lainsäädäntöä (Saksa), direktiivin mukaisen ratkaisun valinneen jäsenvaltion lainsäädäntöä (Ranska) ja direktiivin yli talletukset suojanneen jäsenvaltion lainsäädäntöä (Italia). Lisäksi on kuvattu Ruotsin lainsäädäntöön muutosdirektiivin perusteella ehdotettuja muutoksia.

Saksa

Saksan yleinen maksukyvyttömyyttä koskeva laki (*Insolvenzordnung*, jäljempänä *InsO*) koskee kaikkia yrityksiä, myös luottolaitoksia ja sijoituspalveluyrityksiä. Saksan luottolaitostointa koskevassa laissa (*Gesetz über das Kreditwesen, Kreditwesengesetz*, jäljempänä *KWG*) on kuitenkin luottolaitoksia koskevia erityissäännöksiä. Saksassa säädettiin vuonna 2017 luottolaitosten velkojille maksusaantijärjestys, jonka perusteella tavallinen vakuudeton velka on suoraan lain perusteella huonommalla etuoikeudella kuin erät, laissa luetellut velkaerät. Näin ollen laitosten ei tarvinnut laskea liikkeeseen uutta velkaa kerryttääkseen huonomman etuoikeuden velkaa. Alla on kuvattu Saksan lainsäädäntöä sellaisena kuin se oli ennen muutosdirektiivin kansallista täytäntöönpanoa.

Saksan InsO:n 199 §:ssä on säädetty oman pääoman takasijaisuudesta. Seuraavaksi huonoimmalla etusijalla ovat InsO:n 39 §:n 2 momentin mukaisesti sellaiset rahoitusvälineet, joiden huonommasta etuoikeudesta on sovittu. Tähän luokkaan kuuluvat esimerkiksi Saksan finanssivalvontaviranomaisen (*Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht, BaFin*) tulkinnan mukaan myös esimerkiksi vakavaraisuusasetuksen mukaiset ensisijaisen lisäpääoman ja toissijaisen pääoman rahoitusvälineet sopimusten määrittämässä järjestyksessä. InsO:n 39 §:ssä säädetään myös muista takasijaisista veloista, kuten osakaslainoista ja niille maksetuista koroista, sakoista ja velkojen maksukyvyttömyysmenettelyyn liittyvistä kuluista.

InsO:n 38 §:ssä säädetään tavalliseen vakuudettomaan velkaan perustuvien saatavien yhtäläisestä etuoikeudesta. Saksan KWG:n 46 f §:ssä säädetään sen sijaan luottolaitosten poikkeavasta maksunsaantijärjestyksestä. Kaikella muulla InsO:n 38 §:n mukaisella tavallisella vakuudettomalla velalla on maksukyvyttömyystilanteessa parempi etuoikeus kuin niillä erillä, jotka on lueteltu KWG:n 46f §:n 6 kohdan ensimmäisessä virkkeessä. Tällaisia erinä ovat tietyt vakuudettomiin, pitkäaikaisiin ja siirtokelpoisiin pääomamarkkinarahoituvälineisiin perustuvat saatavat. Saman kohdan toisessa virkkeessä suljetaan tämän etuoikeuden ulkopuolelle Saksan kriisinhoidon lain (*Gesetz zur Sanierung und Abwicklung von Instituten und Finanzgruppen*) 91 §:n 2 kohdan mukaan sijoittajan vastuun ulkopuolelle jääviin rahoitusvälineisiin perustuvat saatavat. Näin ollen sijoittajan vastuun ulkopuolella oleva velka olisi samassa asemassa myös konkurssissa.

Muutosdirektiiviä koskevassa vaikutusarviossaan komissio on todennut, että Saksan vuonna 2017 omaksunan ratkaisun hyviä puolia on muun muassa se, että huonomman etuoikeuden vaatimus täytetään suoraan laskematta liikkeeseen uutta velkaa. Vaikka tällaista lainsäädäntöä oli Saksassa jo omaksuttu komission antaessa ehdotuksensa, ei komissio pystynyt täysin eristämään maksunsaantijärjestyksen muutoksen vaikutuksia muista markkinakehityksistä, ja näin ollen vaikutusten vaihteluväli oli arvioissa suuri (2–30 peruspistettä, engl. *basis points, bps*). Komission mukaan rahoituksen hinta tässä mallissa joka tapauksessa kasvaisi ajan myötä, kun yhä enemmän huonomman etuoikeuden velkaa tulisi laskea liikkeeseen, kun rahoitusvälineet eräänntyisivät maksettavaksi. Huonona puolena komissio pitää sitä, ettei laitoksilla ole käytettävissään enää tavallista vakuudettonta velkaa toimintansa rahoittamiseen, kun kaikella tällaisella velalla on huonompi etuoikeus. Tämä vaikutus koskisi myös sijoittajia, sillä monilla sijoittajilla ei ole valtuuksia sijoittaa huonomman etuoikeuden velkaan.

Ranska

Kun komissio antoi direktiivimuutosehdotuksensa marraskuussa 2016, oli Ranskassa vireillä jo samankaltainen lainsäädäntömuutos. Uusi velkaluokka luotiin 9 päivänä joulukuuta 2016 annetulla Sapin II –lailla.

Huonoimmalla etuoikeudella oman pääoman jälkeen ovat sopimuksen perusteella huonomman etuoikeuden omaavat erät. Nämä huonomman etuoikeuden erät on Ranskassa jaettu neljään luokkaan, ja vakavaraisuusasetuksen mukaiset pääomaerät sijoittuvat järjestykseen sopimuslausekkeidensa perusteella. Näistä luokista (*titres super-subordonnés, titres subordonnés, titres participatifs* ja *prêts participatifs*) on säädetty Ranskan kauppalaissa (*Code de Commerce*) ja rahoitustoimintaa koskevassa laissa (*Code Monétaire et financier*).

Näitä paremmalla etuoikeudella on direktiiviä vastaava huonomman etuoikeuden tavallisten vakuudettomien velkojen luokka, josta säädetään soveltuvan lain (*Code Monétaire et financier*) L613-30-3 (I) 4 kohdassa. Uusi luokka koskee vain lain voimaantulon jälkeen liikkeeseen laskettuja velkoja. Edellytykset luokkaan kuulumiselle ovat samankaltaiset kuin direktiivissä: rahoitusvälineet eivät esimerkiksi saa olla strukturoituja, alkuperäisen juoksuajan tulee

HE 112/2018 vp

olla vähintään vuosi ja rahoitusvälinettä koskevassa sopimuksessa on todettava, että kyseessä on juuri tähän luokkaan kuuluva rahoitusväline.

Muusta tavallisesta vakuudettomasta velasta säädetään saman säännöksen 3 kohdassa, ja tähän luokkaan kuuluu kaikki muu paitsi yllämainittuun luokkaan kuuluva velka. Talletusten osalta Ranskassa on säädetty kriisinratkaisudirektiivin 108 artiklaa vastaavasti.

Italia

Italiassa on päädytty erottamaan maksunsaantijärjestyksessä kaikki talletukset tavallisesta vakuudettomasta velasta sijoittajan vastuun toteuttamisen helpottamiseksi vuoden 2019 alusta alkaen. Italian luottolaitoksia koskevan lain (*Testo unico bancario*) 91 artiklan 1-bis kohdan nojalla myös kaikki ne suuret talletukset, jotka eivät ole paremmalla etuoikeudella kriisinratkaisudirektiivin 108 artiklan nojalla, ovat laitosten maksunsaantijärjestyksessä paremmalla etuoikeudella kuin tavallinen vakuudeton velka.

Myös ainakin Slovenia ja Kreikka ovat päätyneet säätämään yleisestä talletusten etusijasta (Slovenian kriisinratkaisua koskevan lain OJ No. 44/2016 207 artikla ja Kreikan luottolaitoksia koskevan lain (4261/2014) 145 artikla).

Ruotsi

Ruotsissa kriisinratkaisudirektiivin 108 artiklan mukainen talletusten etusija on pantu kansallisesti täytäntöön velkojen maksunsaantijärjestyksestä koskevan yleislain (*Förmånsrättslag 1970:979*) 13 a ja 13 b §:ssä. Helmikuussa 2018 lausuntokierrokselle lähetetyssä esitysluonnoksessa myös uusi velkaluokka pantaisiin kansallisesti täytäntöön velkojen maksunsaantijärjestyksestä koskevassa yleislain tavallista etuoikeudetonta velkaa koskevassa 18 §:ssä. Samassa pykälässä myös todetaan, että velkojalla voi sopimuksen perusteella olla oikeus maksumuuta vasta muiden velkojen jälkeen.

Samalla Ruotsin kriisinratkaisulain (*Lag om resolution (2015:1016)*) 21 luvun 15 §:ssä säädettäisiin sijoittajan vastuuta toteutettaessa käytettävästä järjestyksestä. Kyseisen pykälän 1 ja 2 momentti pysyisivät ennallaan (ensin alennetaan oma pääoma, sitten ensisijainen lisäpääoma ja sitten toissijainen pääoma). Pykälän 3 momenttiin selvennettäisiin muiden sopimuksen perusteella huonomman etuoikeuden rahoitusvälineiden sekä muiden velkojen alentamisjärjestyksestä. Mikäli edellä mainitut toimenpiteet eivät riitä, alennetaan arvoa seuraavassa järjestyksessä: a) muut sopimuksen perusteella huonomman etuoikeuden velat, b) muutosdirektiivin mukaiset sellaiset velkarahoitusvälineet, jotka eivät ole johdannaisia ja joiden alkuperäinen juoksuaika on vähintään vuoden, jos velkojan maksunsaantijärjestyslain mukainen oikeus maksunsaantiin ilmenee sopimuksesta, ja tarvittaessa esitteestä, c) muut velat velkojen maksunsaantijärjestyksen mukaisesti käänteisessä järjestyksessä.

Uusi laki tulisi voimaan 29 päivänä joulukuuta 2018 ilman siirtymäsäännöksiä.

2.3 Nykytilan arviointi

Nykytilassa laitosten maksunsaantijärjestyksessä on samalla etuoikeudella hyvin erityyppisiä saatavia kriisinratkaisun näkökulmasta. Esimerkiksi eräitä johdannaisia, strukturoituja rahoitusjärjestelyitä tai suuria yritystalletuksia voi olla oikeudellisten tai rahoitusvakaudekseen ongelmien vuoksi hankalaa tai mahdotonta alaskirjata, jolloin kriisinratkaisuviranomainen voi harkintansa mukaan myöntää niille poikkeuksen ja jättää ne alaskirjauksen ulkopuolelle. Kun tällaisia poikkeuksia ei maksukyvyttömyysmenettelyssä tunneta, voisi velkoja kärsiä enem-

män tappioita kriisihallinnossa kuin mitä hän olisi tavallisessa maksukyvyttömyysmenettelyssä kärsinyt. Tällöin alentamatta jätetty määrä voitaisiin joutua kattamaan kriisinratkaisurahastosta kriisinratkaisulain 8 luvun 6 §:n mukaisesti.

Velkojen maksunsaantijärjestykset myös poikkeavat toisistaan olennaisesti eri jäsenvaltioissa. Tämä aiheuttaa ongelmia rajat ylittävissä kriisinratkaisutilanteissa, hankaloittaa tavallisen vakuudettoman velan alentamista ja aiheuttaa oikeudellista epävarmuutta. Lisäksi tilanne aiheuttaa kilpailun vääristymistä sisämarkkinoilla, koska kustannukset, joita laitoksille aiheutuu etuoikeusasemaa koskevan vaatimuksen noudattamisesta, ja kustannukset, joita sijoittajat maksavat näistä rahoitusvälineistä, vaihtelevat jäsenvaltiosta toiseen.

Suuret yhteisötalletukset sijoittuvat tavallisen vakuudettoman velan kanssa samalle etusijalle maksunsaantijärjestyksessä. Osa jäsenvaltioista on antanut talletuksille yleisen etusijan. Euroopan keskuspankki (jäljempänä *EKP*) totesi muutosdirektiivin neuvotteluiden yhteydessä 23 päivänä helmikuuta 2017 antamassaan mielipiteessä (CON/2017/6), että suurtenkin yritysten talletuksille tulisi antaa yhtenäinen, harmonisoitu etusija. EKP:n mukaan tämä edistäisi tavallisen vakuudettoman velan sijoittajan vastuun uskottavuutta, sillä siihen ei sekoittuisi suuria talletuksia, joiden alentaminen voi olla hankalaa ja epätarkoituksenmukaista. Myös tarttumisen riski tavallisen vakuudettoman velan alentamisessa on EKP:n näkemyksen mukaan pienempi kuin talletusten alentamisessa. Kriisinratkaisuviranomainen voi edellä kuvatulla tavalla vaatia, että omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen vaatimus täytetään huonomman etuoikeuden velalla, jotta harkinnanvaraisia poikkeuksia velkojen arvon alentamisesta ei tarvitsisi tehdä. Tappioiden ollessa riittävän suuria voidaan kriisinratkaisutilanteessa joutua kuitenkin alentamaan ja muuntamaan myös tavallisen vakuudettoman velan ja sen mukana talletusten arvoa tappioiden kattamiseksi.

Muutosdirektiivi edellyttää uuden tavallisen vakuudettoman velkaluokan luomista luottolaitoksille ja sijoituspalveluyrityksille. Tämä muuta tavallista vakuudetonta velkaa aiemmin alennettava velkatyyppi olisi laitosten käytössä koko EU:n alueella. Tavallisen vakuudettoman velan maksunsaantijärjestykseen ei muilta osin ehdoteta muutoksia, joten muun tavallisen vakuudettoman velan kohtelu maksukyvyttömyysmenettelyssä ja kriisinratkaisussa voi edelleen poiketa jäsenvaltiosta toiseen.

Laki velkojen maksunsaantijärjestyksestä ei nyky muodossaan tunnista riittävällä tavalla vakavaraisuusasetuksessa ja kriisinratkaisudirektiivissä luotua yksityiskohtaista takasijaisten rahoitusvälineiden maksunsaantijärjestyksiä. Monet sekä ensisijaiseen lisäpääomaan että toissijaiseen pääomaan hyväksytyt rahoitusvälineet ovat joukkovelkakirjalainoja tai oman ja vieraan pääoman ominaispiirteitä sisältäviä hybridilainoja, mikä tekee näiden rahoitusvälineiden sijoittumisen kyseisen pykälän 1 momentin 3 tai 4 kohtaan nykytilassa epätarkoituksenmukaiseksi. Tämä voi johtaa vakavaraisuusasetuksessa ja kriisinratkaisudirektiivissä luodun järjestyksen vastaisiin tilanteisiin, kun vain 4 kohtaan kuuluvien rahoitusvälineiden kesken huonommasta etuoikeudesta saadaan velkojen maksunsaantijärjestyksestä annetun lain 6 §:n 2 momentin nojalla nimenomaisesti sopia. Lisäksi lainsäädäntö nyky muodossaan ei täysin mahdollista kriisinratkaisudirektiivin 48 artiklan 1 kohdan mukaista järjestystä siltä osin kuin toissijaiseen pääomaan kuuluvien rahoitusvälineiden arvo tulee alentaa ennen sellaisten muiden sopimuksen perusteella huonomman etuoikeuden velkojen (debentuurien) arvoa, joita ei ole luettu laitoksen toissijaiseen (tai ensisijaiseen) pääomaan, kun molemmat rahoitusvälinetyypit todennäköisesti luettaisiin velkojen maksunsaantijärjestyksestä annetun lain 6 §:n 1 momentin 3 kohtaan. Toissijaiseen pääomaan kuuluviin rahoitusvälineisiin perustuville saataville ja muihin sopimuksen nojalla huonomman etuoikeuden omaaviin velkoihin perustuville saataville voitaisiin siis maksukyvyttömyysmenettelyssä suorittaa maksu samanaikaisesti, mikä olisi

vastoin kriisinratkaisudirektiivissä säädettyä tappionkattamisjärjestystä kriisinratkaisutilanteissa.

3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET

3.1 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on saattaa kriisinratkaisudirektiivin muutoksena annettu laitoksen velkojien maksunsaantijärjestys osaksi kansallista lainsäädäntöä. Samalla esityksen tavoitteena on selvittää viimeksi suoritettavien saatavien asemaa luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten velkojien maksunsaantijärjestyksessä.

3.2 Toteuttamisvaihtoehdot

Lainsäädäntöä on muutettava vähintään siltä osin, että muutosdirektiivissä säädetty huonomman etuoikeuden tavallisten vakuudettomien velkojen luokka laitosten maksunsaantijärjestyksessä saatetaan osaksi Suomen lainsäädäntöä.

Luottolaitosten maksunsaantijärjestystä koskeva lainsäädäntö voitaisiin jättää liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annettuun lakiin, osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annettuun lakiin ja säästöpankkilakiin (jäljempänä yhdessä *pankkilait*), joissa kriisinratkaisudirektiivin mukaisesta talletusten etusijastakin on säädetty. Tätä puoltaisi se, että talletuspankkien konkurssia koskevat säännökset on muutenkin sijoitettu näihin lakeihin. Toisaalta tällöin pankkilakien lisäksi asiasta tulisi säätää hypoteekkiyhdistyksistä annetussa laissa (936/1978) sekä sijoituspalvelulaissa (747/2012). Kun maksunsaantijärjestys koskee kaikkia luottolaitoksia yhtiömuodosta riippumatta, olisi siitä luontevinta säätää yhdessä laissa. Tämän vuoksi yksinkertaisimmaksi ratkaisuksi on katsottu sijoittaa kaikkia maksunsaantijärjestyksestä annetusta laista poikkeavat luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten velkojien maksunsaantijärjestystä koskevat säännökset luottolaitostoiminnasta annettuun lakiin (610/2014) ja sijoituspalvelulakiin.

Lisäksi on arvioitu, että tarvitseeko velkojien maksunsaantijärjestyksestä annettua lakia muuttaa muutosdirektiivin myötä. Sekä laki velkojien maksunsaantijärjestyksestä että luottolaitostoiminnasta annettu laki ja sijoituspalvelulaki soveltuvat soveltamisalansa perusteella luottolaitoksiin ja sijoituspalveluyrityksiin. Luottolaitostoiminnasta annettu laki ja sijoituspalvelulaki ovat kuitenkin erityislakeja, joilla voidaan säätää soveltamisalaltaan yleisemmästä laista poikkeavasti, kuten on nykyisinkin tehty eräiden talletusten etusijan osalta. Soveltamisalaltaan yleisempään velkojien maksunsaantijärjestyksestä annettuun lakiin ei tarvita yleistä viittaussäännöstä luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten osalta.

Lisäksi on arvioitu, että olisiko laitosten tavallisen vakuudettoman velan maksunsaantijärjestyksestä koskevia säännöksiä syytä muuttaa myös muilta osin. Erityisesti on arvioitu tarvetta kriisinratkaisun edellytysten parantamiseksi antaa talletuksille yleinen etusija samalla tavalla kuin eräissä muissa jäsenvaltioissa. Etusijan on arvioitu helpottavan tavallisen vakuudettoman velan arvon alentamista, kun siihen ei sekoitu talletuksia. Muutosdirektiivissä on tältä osin uudelleentarkastelulauseke, jonka mukaan komission tulee tarkastella suurten talletusten kohteena vuoteen 2020 mennessä. Riskinä yleisessä etusijassa olisi ollut muun muassa se, että sijoittajat muuttaisivat sijoituksiaan talletuksiksi vain tämän muutoksen vuoksi. Näin ollen valmistelussa on päädytty odottamaan komission mahdollista ehdotusta ja vaikutusarviota.

Takasijaisten rahoitusvälineiden osalta on esitetyn ratkaisun lisäksi arvioitu vakavaraisuusasetuksessa tarkoitettujen omien varojen erien maksunsaantijärjestyksestä säätämistä suoraan

luottolaitostoiminnasta annetussa laissa. Kyseisen vaihtoehdon on kuitenkin arvioitu olevan tarpeettoman yksityiskohtainen, kun vakavaraisuusasetuksessa on jo vaadittu etuoikeudesta sopimista, ja etuoikeudesta sopiminen on edellytyksenä tietyn pääoman eräksi hyväksymiselle. Vain tämän sopimisen edellytykset ja sen yhteneväisyys kriisinratkaisulainsäädännön kanssa on tarpeen lainsäädännössä selkeyttää.

3.3 Keskeiset ehdotukset

Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten velkojien maksunsaantijärjestykseen ehdotetaan liittäväksi uusi huonomman etuoikeuden omaavien tavallisten vakuudettomien velkojen luokka. Velkojien maksunsaantijärjestyksestä annetun lain 2 §:n mukaiset velkojat, joilla on yhtäläinen oikeus saada maksu saatavalleen saataviensa suuruuden mukaisessa suhteessa, jaettaisiin siis näiden laitosten osalta kahteen eri etuoikeusluokkaan. Laitokset voisivat edelleen laskea liikkeeseen sekä tähän uuteen luokkaan kuuluvaa että muuta tavallista vakuudetonta velkaa. Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten maksunsaantijärjestyksen näistä erityispiirteistä säädettäisiin luottolaitostoiminnasta annetussa laissa ja sijoituspalvelulaissa. Muilta osin velkojien maksunsaantijärjestyksestä annettu laki soveltuisi edelleen myöskin näihin laitoksiin.

Samalla selvennettäisiin oikeus sopia takasijaisten rahoitusvälineiden etuoikeudesta vakavaraisuusasetuksen edellyttämällä tavalla. Järjestys ehdotetaan selvennettäväksi kriisinratkaisun osalta kriisinratkaisulaissa ja maksukyvyttömyysmenettelyn osalta luottolaitoslakiin sijoitettavalla velkojien maksunsaantijärjestyksestä koskevalla uudella säännöksellä. Lisäksi sijoituspalvelulaissa viitattaisiin tähän luottolaitoksia koskevaan säännökseen.

Ehdotetut muutokset soveltuisivat lain voimaantulon jälkeen liikkeeseen laskettuun velkaan. Tämä ei kuitenkaan estäisi sopimasta esimerkiksi siitä, että velkojan etuoikeus mukautuu huonommaksi uuden maksunsaantijärjestyksen voimaantulon myötä. Siltä osin kuin selvennetään ensisijaisen lisäpääoman ja toissijaisen pääoman maksunsaantijärjestyksestä sopimista, muutokset soveltuisivat myös jo ennen lain voimaantuloa liikkeeseen laskettuun velkaan.

4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET

4.1 Taloudelliset vaikutukset

4.1.1 Vaikutukset julkiseen talouteen

Ehdotetuilla säännöksillä ei ole suoraa vaikutusta valtion budjettitalouteen. Kriisinratkaisusääntelyn tarkoituksena on se, että omistajat ja sijoittajat vastaavat laitoksen kriisinratkaisun kustannuksista. Näin kriisinratkaisun kustannukset eivät tulisi maksettavaksi julkisista varoista. Ehdotetuilla säännöksillä pyritään edistämään sijoittajan vastuun mahdollisimman sujuvaa toteutumista laitoksen kriisitilanteessa. Lisäksi ehdotetut säännökset tekisivät velkojille kriisinratkaisurahastosta maksettavista korvauksista epätodennäköisempiä tilanteessa, jossa kriisinratkaisuviranomainen joutuisi tekemään poikkeuksia sijoittajan vastuusta tiettyjen rahoitusvälineiden osalta.

4.1.2 Yritysvaikutukset

Luottolaitokset ja sijoituspalveluyritykset sekä niiden asiakkaat

Kriisinratkaisusääntely koskee laitoksia ja ennen kaikkea pankkeja. Kriisinratkaisusääntelyn piirissä on Suomessa noin 250 luottolaitosta ja kymmenen sijoituspalveluyritystä. Kansainvälisen TLAC-standardin mukainen suoraan vakavaraisuusasetuksesta seuraava huonomman

etuoikeuden vaatimus tulee koskemaan Suomessa yhtä maailmanlaajuisen rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävää luottolaitosta (G-SII-laitosta), joka on päättänyt kotipaikkansa siirosta Suomeen lokakuussa 2018.

Pelkkä nyt ehdotettu uuden velkatyyppin luominen ei lähtökohtaisesti aiheuta laitoksille kustannuksia. Laitokset voivat ehdotetuista muutoksista huolimatta edelleen laskea liikkeeseen paitsi uuteen luokkaan kuuluvaa velkaa, myös uuteen luokkaan kuulumatonta tavallista vakuudetonta velkaa sekä muita rahoitusvälineitä.

Laitosten tulee liiketoimintamallinsa ja markkinoillepääsynsä mukaan ratkaista, millä rahoitusvälineillä ne kriisinratkaisulaisissa säädetyn omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen vaatimuksensa kattavat. Vaatimus voidaan lähtökohtaisesti täyttää myös esimerkiksi omilla varoilla, jollei kriisinratkaisuviranomainen laissa säädetyn perustein toisin päättä. Mahdollinen rahoituskustannusten kasvu realisoituu vasta, jos laitosta vaaditaan täyttämään omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen vaatimuksensa huonomman etuoikeuden velalla. Tällöin laitoksille aiheutuu kustannuksia niiden rahoitusrakenteen muutoksesta. Myös tällöin laitoksella on kuitenkin mahdollisuus ratkaista millaisella huonomman etuoikeuden velalla se vaatimuksensa täyttää. Se voi lähtökohtaisesti täyttää huonomman etuoikeuden vaatimuksen esitettyyn uuteen luokkaan kuuluvan rahoitusvälineen lisäksi esimerkiksi debentuureilla.

Uuden rahoitusvälinetyypin hinnoittelua ei pystytä täysin vielä arvioimaan, mutta sen voidaan arvioida sijoittuvan laitoksille halvemmän rahoituslähteen, tavallisen vakuudettoman velan, ja laitoksille kalliimman rahoituslähteen, sopimuksen perusteella huonomman etuoikeuden velan (debentuuri), väliin. Jos laitos siis laskee liikkeeseen uuden luokan velkaa tavallisen vakuudettoman velan sijasta, aiheutuu sille lisäkustannuksia. Toisaalta huonomman etuoikeuden vaatimuksen täyttäminen uuden luokan mukaisella velalla olisi laitokselle todennäköisesti edullisempaa kuin sen täyttäminen debentuureilla tai omilla varoilla. Mikäli muutoksilla kyetään parantamaan sijoittajavastuun toteuttamisen edellytyksiä ja vähentämään kriisinratkaisu-rahastosta maksettavia korvauksia, niin on luonnollisesti oletettavissa, että luottolaitoksille ja sijoittajille uudistuksen nettovaikutus on kustannuksia jonkin verran lisäävä. Etukäteen on hyvin vaikea arvioida ja osin kilpailutilanteesta riippuu, missä määrin toimiala siirtää nämä mahdolliset kohonneet kustannukset asiakkaidensa maksettavaksi.

Komissio on vaikutusarvioissaan arvioinut ehdotettuun luokkaan kuuluvaa uutta velkaa liikkeeseen laskevien laitosten rahoituskustannusten kasvuksi 20—50 peruspistettä (basis points, bps), sijoittuen todennäköisesti vaihteluvälin yläpäähän. Komissio arvioi, että lyhyellä aikavälillä muutokset johtavat rahoituskustannusten jyrkkään nousuun niiden laitosten osalta, joilta huonomman etuoikeuden velan liikkeeseen laskemista joko kriisinratkaisuviranomaisen päätöksen tai suoraan lain nojalla vaaditaan. Rahoituskustannus riippuu suuresti kuitenkin muun muassa siitä, paljonko näitä uudenlaisia rahoitusvälineitä lasketaan liikkeeseen ja kuinka paljon markkinatoimijat ovat valmiita niihin sijoittamaan. Komissio kuitenkin arvioi ehdotuksessaan valitsemansa lähestymistavan laitoksille edullisimmaksi harkituista lähestymistavoista. Lisäksi komissio arvioi, että kun maailmanlaajuisen rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävät laitokset ovat täyttäneet vaatimuksensa, rahoituksen hinta pidemmällä aikavälillä laskee.

Ensisijaisen lisäpääoman ja toissijaisen pääoman maksunsaantijärjestyksen selkeyttämiseen tähtäävillä ehdotuksilla ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia rahoitusvälineiden hinnoitteluun, koska muutoksilla selkeytetään mahdollisuus sopia siitä takasijaisuudesta, josta rahoitusvälinettä koskevan sopimuksen ehdoissa on tullut jo sopia ja joka on näin ollen myös rahoitusvälineen hinnoittelussa otettu huomioon.

Lisäksi pidemmällä aikavälillä säännösten hyödyt näkyvät rahoitusvakauden parantumisena, kriisinratkaisun helpottumisena ja näiden myötä rahoituskustannusten alentumisena sekä markkinoiden heilahtelun vaimenemisena.

EKP on tiedottanut 14.12.2017, että direktiivimuutoksen mukaiset uudenlaiset huonomman etuoikeuden tavalliset vakuudettomat velat eivät kelpaa vakuudeksi keskuspankkiluotolle. Muu tavallinen vakuudeton velka kelpaa vakuudeksi edelleen. Vakuuksille on määritelty samat kelpoisuusehdot koko euroalueella, joten myös Suomen Pankki soveltaa näitä kelpoisuusehtoja.

Sijoittajat

Ehdotetut säännökset mahdollistaisivat sijoittamisen uudenlaisiin rahoitusvälineisiin, joiden arvoa alennettaisiin kriisinratkaisutilanteessa ennen muuta tavallista vakuudetonta velkaa. Sijoittajille olisi tarjolla uusi, muuta tavallista vakuudetonta velkaa todennäköisesti korkeamman koron omaava, mutta riskialttiimpi rahoitusväline. Kaiken kaikkiaan ehdotetut säännökset selkiyttäisivät velkojen maksunsaantijärjestystä myös sijoittajan näkökulmasta, mikä parantaa mahdollisuutta arvioida eri rahoitusvälineiden riskejä.

Jos laitokset laskevat liikkeeseen uuden luokan mukaisia rahoitusvälineitä, voi esitetty muutos tehdä siitä epätodennäköisempää, että paremman etuoikeuden rahoitusvälineiden nimellisarvoa olisi kriisinratkaisutilanteessa tarpeen tappioiden kattamiseksi alentaa. Näin tapahtuu vain, jos laitoksilla on tällaista velkaa kriisinratkaisutilanteessa tarpeeksi taseessaan kriisinratkaisuviranomaisen käytettävissä. Jos näiden velkojen arvon alentaminen ei riitä tappioiden kattamiseksi, alennetaan muunkin tavallisen vakuudettoman velan arvoa velkojen maksunsaantijärjestyksen mukaisesti.

4.1.3 Vaikutukset kotitalouksiin

Ehdotuksilla ei ole merkittäviä vaikutuksia kotitalouksiin. Kotitaloudet kuitenkin toimivat sijoittajina rahoitusmarkkinoilla, joten edellä mainitut vaikutukset sijoittajiin voivat koskea myös rahoitusmarkkinoilla sijoittajina toimivia kotitalouksia.

4.1.4 Vaikutukset kansantalouteen ja kokonaiskuva taloudellisista vaikutuksista

Ehdotuksilla ei arvioida olevan merkittäviä kansantaloudellisia vaikutuksia muuten kuin parantamalla kriisinratkaisun ja sijoittajanvastuun toteuttamisen edellytyksiä. Kriisinratkaisulainsäädäntö ja sijoittajanvastuun toteuttaminen mahdollistavat vaikeuksiin ajautuneiden pankkien tehokkaan alasajon niin, että tallettajille ja rahoitusmarkkinoiden vakaudelle koituu mahdollisimman vähän haittaa, kun pankkien omistajat ja sijoittajat kantavat kriisinratkaisun kustannukset.

Esitettyjen muutosten merkittävimmät taloudelliset hyödyt näkyvät pankkien kriisinratkaisun edellytysten paranemisena sekä toisaalta sijoittajien parantuneena mahdollisuutena arvioida eri rahoitusvälineiden riskejä. Merkittävimmät kustannukset aiheutuisivat niille laitoksille, jotka laskevat liikkeeseen uuden luokan velkaa tavallisen vakuudettoman velan sijasta.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Ehdotuksilla ei ole suoria vaikutuksia viranomaisten toimintaan. Suomessa omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen vaatimuksen asettaa toimivaltainen viranomainen eli Yhteinen kriisinratkaisuneuvosto tai Rahoitusvakausvirasto. Samalla arvioidaan tarve vaatimuksen täyt-

HE 112/2018 vp

tämiseen huonomman etuoikeuden velalla. Tämä arvio ei seuraa kuitenkaan nyt ehdotettavista säännöksistä, vaan muualta lainsäädännöstä.

5 ASIAN VALMISTELU

Hallituksen esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä.

Muutosdirektiivistä ja muista komission marraskuussa 2016 antamista kriisinratkaisua koskevista ehdotuksista on annettu eduskunnalle U-kirjelmä (U 17/2017 vp) 9 päivänä helmikuuta 2017.

Julkinen kuulemistilaisuus järjestettiin valtiovarainministeriössä 17 päivänä huhtikuuta 2018. Kuulemistilaisuuteen kutsuttiin laajasti sidosryhmien edustajia ja pyydettiin heidän näkökulmiaan aiheesta.

Esitysluonnos lähetettiin julkiselle lausuntokierrokselle 7 päivänä toukokuuta 2018. Lausuntoaika päättyi 15 päivänä kesäkuuta 2018. Esitysluonnos on ollut nähtävänä myös ministeriön internetsivuilla (Valtioneuvoston hankeikkuna VM033:00/2018).

Lausuntoa pyydettiin yhteensä 25 viranomaiselta ja yhteisöltä. Lausunnon toimitti yhteensä 14 tahoa. Tahoista, joilta lausuntoa pyydettiin, lausunnon toimittivat oikeusministeriö, Suomen Pankki, Finanssivalvonta, Rahoitusvakausvirasto, Euroopan keskuspankki, Valtiokonttori, Finanssiala FA ry, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry, Suomen Hypoteekkiyhdistys ja Suomen AsuntoHypoPankki Oy, Suomen Asianajajaliitto ja Suomen Yrittäjät ry. Lisäksi lausunnon toimittivat Mikko Heinonen / Borenius Attorneys Ltd, Nordea ja VTS-rahasto. OP Ryhmä, Keskuskauppakamari ja Työeläkevakuuttajat TELA ry ilmoittivat, ettei niillä ole luonnoksesta lausuttavaa. Suomen Tilintarkastajat ry ilmoitti, ettei sillä ole lausuttavaa, koska sen aiemmin ilmoittamat havainnot oli jo huomioitu lausuntopyyntöluonnoksessa.

Kaikki lausunnon antaneet tahot suhtautuivat myönteisesti esitettyihin muutoksiin ja esitetty sääntelymalli katsottiin toimivaksi. Valtiovarainministeriössä valmisteltiin lausuntopalautteesta yhteenvetomuistio.

Eniten lausuntopalautetta kerännyt yksittäinen asia esitysluonnoksessa oli uutta velkaluokkaa koskevan sääntelyn voimaantulo ja soveltaminen. Rahoitusvakausvirasto, Finanssiala FA ry, Suomen Hypoteekkiyhdistys ja Suomen AsuntoHypoPankki Oy, Nordea ja Suomen Asianajajaliitto kiinnittivät huomiota siihen, että uuden rahoitusvälineen liikkeeseenlaskut tulee kyetä aloittamaan mahdollisimman pian. Esitöissä ja lainsäädännössä tulee olla selvää, että rahoitusvälineen ehdoissa voidaan sopia siitä, että siihen perustuvan saatavan etuoikeus muuttuu uuden lainsäädännön mukaiseksi sen tullessa voimaan. Lausuntopalautteen pohjalta perusteluihin ja voimaantulosääntökseen tehtiin eräitä selventäviä muutoksia.

Lisäksi oikeusministeriö, Finanssiala FA ry, Nordea, VTS-rahasto ja Heinonen esittivät eräitä tarkentavia muutoksia esitysluonnokseen. Näkökohtia on mahdollisuuksien mukaan huomioitu jatkovalmistelussa.

6 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ

Samanaikaisesti tämän esityksen kanssa eduskunnassa on käsiteltävänä hallituksen esitys eduskunnalle laiksi luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 100/2018 vp), jossa ehdotetaan myös muutettavaksi luottolaitosten ja sijoi-

HE 112/2018 vp

tuspalveluyritysten kriisinratkaisusta annetun lain 6 luvun 1 §:ää. Muutokset koskevat eri momenteja. Molemmat muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT

1.1 Laki luottolaitostoiminnasta

1 luku Yleiset säännökset

4 a §. *Luottolaitoksen velkojen maksunsaantijärjestys.* Uudessa pykälässä säädettäisiin kriisinratkaisudirektiivin 108 artiklaa vastaavasti luottolaitosten velkojen maksunsaantijärjestyksestä maksukyvyttömyystilanteessa, mukaan lukien muutosdirektiivillä siihen tehdyt muutokset. Pykälässä säädettäisiin kootusti niistä eristä, joiden kohtelu luottolaitoksen konkurssissa poikkeaisi soveltamisalaltaan yleisestä velkojen maksunsaantijärjestyksestä annetusta laista.

Pykälän 1 momentin 1—3 kohdaksi ehdotetaan siirrettäväksi liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetun lain 6 luvun 21 §:n 2 momenttia vastaava säännös, osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain 7 luvun 30 §:n 2 momenttia vastaava säännös sekä säästöpankkilain 118 §:n 2 momenttia vastaava säännös eräiden talletusten etusijajärjestyksestä. Nämä säännökset ovat keskenään samanlaisia ja soveltuvat yhtiömuodosta riippumatta, joten ne koottaisiin yhteen kaikkiin luottolaitoksiin soveltuvaan pykälään. Säännöksillä on saatettu kansallisesti voimaan kriisinratkaisudirektiivin 108 artiklan 1 kohdan mukainen eräiden talletusten etusija ja ne pysyisivät sisällöltään samoina, joskin niihin tehtäisiin teknisluonteisia selvennyksiä päivittämällä viittaus voimassa olevaan tilintarkastuslakiin (1141/2015) ja tarkentamalla vakuudettoman ja etuoikeudettoman velan käsitettä viittauksella velkojen maksunsaantijärjestyksestä annetun lain 2 §:ään. Kohdat vastaisivat kriisinratkaisudirektiivin 108 artiklan 1 kohtaa, myös sellaisena kuin se on muutettuna muutosdirektiivillä.

Pykälän 1 momentin 4 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi muutosdirektiivin 108 artiklan 2 kohdan mukaisesti uudesta huonomman etuoikeuden omaavasta tavallisen vakuudettoman velan luokasta. Kohdassa tarkoitettulle velalle suoritettaisiin maksu maksukyvyttömyysmenettelyssä vasta muun tavallisen vakuudettoman velan jälkeen, mutta ennen takasijaista velkaa. Toisaalta kriisinratkaisumenettelyssä tässä kohdassa tarkoitettun velan arvo alennettaisiin ennen muuta tavallista vakuudetonta velkaa, mutta takasijaisen velan jälkeen. Ollakseen tällaista velkaa, tulee velkasitoumuksen täyttää kolme direktiivissä säädettyä vaatimusta: se ei saa olla eikä sen tule sisältää johdannaisia, sen alkuperäisen juoksuajan tulee olla vähintään vuosi ja sitä koskevan sopimuksen ehtoissa tulee todeta, että rahoitusväline kuuluu laitoksen maksunsaantijärjestyksessä juuri tähän luokkaan. Jos velan liikkeeseenlaskusta tulee muun lain nojalla laatia esite, esitettäisiin tässä kohdassa tarkoitettu etusija soveltuvien osin myös osana esitettä ilmoitettavissa ehtoissa. Muutosdirektiivin 108 artiklan 6 kohdan nojalla vaihtuvakorkoisia vieraan pääoman ehtoisia rahoitusvälineitä, joiden korko perustuu yleisesti käytettyyn viitekorkoon, ja sellaisia vieraan pääoman ehtoisia rahoitusvälineitä, joita ei ole ilmoitettu liikkeeseenlaskijan kansallisessa valuutassa, ei katsota tässä tarkoitettuja johdannaisia sisältäviksi rahoitusvälineiksi vain kyseisten ominaisuuksien perusteella edellyttäen, että pääoma, takaisinmaksu ja korko on ilmoitettu samassa valuutassa. Lisäksi muutosdirektiivillä muutetun kriisinratkaisudirektiivin 2 artiklan 1 kohdan 48 alakohdan mukaisesti velkasitoumuksella ei tässä kohdassa tarkoitettaisi sellaisia instrumentteja, jotka antavat oikeuden hankkia velkasitoumuksia.

Vakavaraisuusasetus edellyttää tietystä maksunsaantijärjestyksestä sopimista omien varojen rahoitusvälineiden kohdalla. Kyseisestä edellytyksestä säädetään ydinpääomaan luettavien rahoitusvälineiden osalta 28 artiklan 1 kohdan j alakohdassa, ensisijaisen lisäpääoman osalta

52 artiklan 1 kohdan d alakohdassa ja toissijaisen pääoman osalta 63 artiklan d kohdassa. Lisäksi luottolaitoksilla voi olla muitakin rahoitusvälineitä, joiden etuoikeudesta konkurssissa on sovittu. Nykytilassa velkojien maksunsaantijärjestyksestä annettu laki ei kuitenkaan täysin tunnista näitä luottolaitoksilta vaadittuja sopimusjärjestelyitä, joten pykälän *1 momentin 5 kohdassa* nimenomaisesti todettaisiin oikeus sopia tästä vakavaraisuusasetuksen vaatimasta etusijajärjestyksestä toisaalta velkojien maksunsaantijärjestyksestä annetun lain 6 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettujen joukkovelkakirjalainojen kesken ja toisaalta 6 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen pääomalainojen ja muiden viimesijaisten lainojen kesken. Käytännössä ensisijaiseen lisäpääomaan laskettuihin rahoitusvälineisiin perustuvien saatavien olisi katsottava kuuluvan velkojien maksunsaantijärjestyksestä annetun lain 6 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuihin saataviin.

Pykälän *2 momentti* vastaisi nykyistä liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetun lain 6 luvun 21 §:n 3 momenttia, osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain 7 luvun 30 §:n 3 momenttia ja säästöpankkilain 118 §:n 3 momenttia. Momenttiin lisättäisiin selvyuden vuoksi myös viittaus vanhaan talletussuojarahastoon, jolle on säädetty vastaava takautumissaaminen luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta annetun lain (1199/2014) siirtymäsäännösten 11 momentissa, ja jolle on annettu vastaava etusija siirtymäsäännösten 12 momentissa. Siitä huolimatta, ettei vanhan talletussuojarahaston varoja katsota vanhan talletussuojarahaston jäsenten varoiksi, lakia säädettäessä on katsottu perustelluksi säätää myös vanhan talletussuojarahaston takautumissaamisesta. Tällä on ollut tarkoitus ennalta estää tilanteet, joissa lain voimaantulon jälkeen talletussuojajärjestelmään liittynyt talletuspankki voisi hyötyä vanhaan talletussuojarahastoon kartutetuista varoista (TaVM 20/2014 vp).

Muutosdirektiivin 108 artiklan 5, 7 ja 8 kohta koskevat siirtymäjärjestelyjä sellaisille jäsenvaltioille, jotka olivat jo ennen direktiivin voimaantuloa säätäneet uudesta tavallisen vakuudettoman velan etuoikeusluokasta. Näin ollen niistä ei ole tarpeen säätää Suomessa.

8 §. Talletuspankki. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain numero. Laki mainittaisiin ensimmäistä kertaa jo 4 a §:ssä.

12 luku **Tilinpäätös, puolivuosisikatsaus ja tilintarkastus**

13 §. Tilintarkastusta ja tilintarkastajaa koskevien säännösten soveltaminen. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin tilintarkastuslain numero. Laki mainittaisiin ensimmäistä kertaa jo 1 luvun 4 a §:ssä.

1.2 **Sijoituspalvelulaki**

13 a luku **Selvitystila ja konkurssi**

2 §. Liikepankkilain ja luottolaitostoiminnasta annetun lain säännösten soveltaminen. Pykälään lisättäisiin *uusi 4 momentti*, jonka nojalla luottolaitostoiminnasta annetun lain 1 luvun 4 a §:n 1 momentin 3—5 kohta, jotka koskevat velkojien maksunsaantijärjestyksestä ja jotka ovat olennaisia myös sijoituspalveluyritysten kannalta, soveltuisivat niihin sijoituspalveluyrityksiin, joihin sovelletaan luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta annettua lakia. Luottolaitostoiminnasta annetun lain 1 luvun 4 a §:ssä säädetyllä velkojien maksunsaantijärjestyksellä on saatettu voimaan kriisinratkaisudirektiivin 108 artikla ja se koskee näin ollen myös kaikkia kriisinratkaisudirektiivin soveltamisalaan kuuluvia sijoituspalveluyrityksiä. Samalla muutettaisiin myös pykälän otsikkoa.

1.3 Laki luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta

6 luku Osakkeiden, osuuksien ja eräiden muiden tase-erien arvon alentaminen ja muuntaminen sekä osakkeiden ja osuuksien mitätöiminen

1 §. *Velvollisuus alentaa omaan pääomaan luettavien erien nimellisarvoa sekä alentaa ja muuntaa eräitä muita tase-eriä.* Pykälän 5 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä selvennettäisiin kriisinratkaisudirektiivin 2014/59/EU 48 artiklan 1 kohdan edellyttämä alentamisjärjestys. Direktiivin mukaan varoja alennetaan seuraavassa järjestyksessä: 1) ydinpääoma, 2) ensisijainen lisäpääoma, 3) toissijainen pääoma, 4) sellainen huonomman etuoikeuden velka, joka ei ole toissijaista pääomaa, 5) loput sijoittajanvastuun piirissä olevat velat maksukyvyttömyysmenettelyssä sovellettavassa etuoikeusjärjestyksessä. Lain 6 luvun 1 § koskee laitoksen omien varojen rahoitusvälineitä. Näin ollen tässä momentissa selvennettäisiin järjestys nimenomaan ydinpääoman, ensisijaisen lisäpääoman ja toissijaisen pääoman osalta.

8 luku Velkojen arvonalentaminen ja muuntaminen omiin varoihin luettaviksi rahoitusvälineiksi

3 §. *Velkojen arvonalentamisen ja muuntamisen täytäntöönpano.* Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä selvennettäisiin 2014/59/EU 48 artiklan 1 kohdan edellyttämä alentamisjärjestys. Direktiivin mukaan varoja alennetaan seuraavassa järjestyksessä: 1) ydinpääoma, 2) ensisijainen lisäpääoma, 3) toissijainen pääoma, 4) sellainen huonomman etuoikeuden velka, joka ei ole toissijaista pääomaa, 5) loput sijoittajanvastuun piirissä olevat velat maksukyvyttömyysmenettelyssä sovellettavassa etuoikeusjärjestyksessä. Lain 8 luku koskee laitoksen vieraan pääoman ehtoisia rahoitusvälineitä, joita ei lasketa laitoksen omiin varoihin. Näin ollen tässä momentissa selvennettäisiin järjestys nimenomaan siltä osin, että omat varat on alennettava ja muunnettava ennen tässä momentissa tarkoitettuja velkoja. Tässä momentissa tarkoitettujen velkojen arvo alennettaisiin ja ne muunnettaisiin sitten käänteisessä järjestyksessä verrattuna luottolaitoksen konkurssiin. Luottolaitoksen velkojen maksunsaanti-järjestyksestä säädettäisiin luottolaitostoiminnasta annetun lain 1 luvun 4 a §:ssä ja velkojen maksunsaanti-järjestyksestä annetussa laissa.

7 §. *Omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen vähimmäisvaatimus.* Pykälän 3 momentin 5 kohta ehdotetaan muutettavaksi siten, että viittaukset liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetun lain 21 §:n 2 momentin 1 kohdassa, osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain 30 §:n 2 momentin 1 kohdassa tai säästöpankkilain 118 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettuihin talletuksiin muutettaisiin viittaukseksi luottolaitostoiminnasta annetun lain 1 luvun 4 a §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuihin talletuksiin, koska kyseiset säännökset siirrettäisiin muilla tässä esityksessä annettavilla ehdotuksilla luottolaitostoiminnasta annettuun lakiin.

1.4 Laki liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista

6 luku Selvitystila ja konkurssi

18 §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi *uusi 4 momentti*, jonka mukaan luottolaitoksen ensisijaiseen lisäpääomaan luettavia rahoitusvälineitä ei katsottaisi velaksi, kun sovelletaan osakeyhtiölain (624/2006) 20 luvun 7 §:n 2 momenttia. Osakeyhtiölaki soveltuu liikepankin selvitystilaan ja konkurssiin, ellei toisin ole säädetty. Osakeyhtiölain 20 luvun 7 §:n 2 momentissa säädetään, että jos selvitystilassa olevan yhtiön varat eivät riitä sen velkojen maksamiseen, selvitysmiesten on haettava yhtiön asettamista konkurssiin. Vakavaraisuusasetuksen 52 artik-

lan 1 kohdan m alakohdan mukaan ensisijaisen lisäpääoman rahoitusvälineiden ei tule vaikuttaa sen määrittämiseen, että laitoksen velat ovat suurempia kuin sen varat, kun tällaisella määrittelyllä testataan sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti maksukyvyttömyyttä. Kyseinen osakeyhtiölain säännös voidaan katsoa tällaiseksi määrittelyksi tai varojen riittävyttä koskevaksi määrittelyksi, jossa joka tapauksessa joudutaan tekemään laskelma varoista ja veloista. Myös osakeyhtiölain 20 luvun 23 §:n menettelyssä joudutaan tekemään laskelma varoista ja veloista. Ensisijaiseen lisäpääomaan luettavat rahoitusvälineet ovat usein pääoma- tai hybridilainoja, joilla on sekä oman että vieraan pääoman ominaispiirteitä, ja ne on tässä laskelmassa tarkoituksenmukaista rinnastaa pääomalainaan.

21 §. Pykälän 2 ja 3 momentti ehdotetaan kumottavaksi. Sisällöltään sama säännös siirrettäisiin luottolaitostoiminnasta annetun lain 1 luvun 4 a §:ään. Näin samaa säännöstä ei tarvitsisi toistaa useammassa laissa, kun luottolaitostoiminnasta annettu laki koskee kaikkia luottolaitoksia yhtiömuodosta riippumatta.

1.5 Laki osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista

7 luku Selvitystila ja konkurssi

23 §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi *uusi 4 momentti*, jonka mukaan luottolaitoksen ensisijaiseen lisäpääomaan luettavia rahoitusvälineitä ei katsottaisi velaksi, kun sovelletaan osuuskuntalain (421/2013) 23 luvun 7 §:n 2 momenttia. Osuuskuntalaki soveltuu osuuspankin selvitystilaan ja konkurssiin, ellei toisin ole säädetty. Osuuskuntalain 23 luvun 7 §:n 2 momentissa säädetään, että jos selvitystilassa olevan yhtiön varat eivät riitä sen velkojen maksamiseen, selvitysmiesten on haettava osuuskunnan asettamista konkurssiin. Vakavaraisuusasetuksen 52 artiklan 1 kohdan m alakohdan mukaan ensisijaisen lisäpääoman rahoitusvälineiden ei tule vaikuttaa sen määrittämiseen, että laitoksen velat ovat suurempia kuin sen varat, kun tällaisella määrittelyllä testataan sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti maksukyvyttömyyttä. Kyseinen osuuskuntalain säännös voidaan katsoa tällaiseksi määrittelyksi tai varojen riittävyttä koskevaksi määrittelyksi, jossa joka tapauksessa joudutaan tekemään laskelma varoista ja veloista. Myös osuuskuntalain 23 luvun 23 §:n menettelyssä joudutaan tekemään laskelma varoista ja veloista. Ensisijaiseen lisäpääomaan luettavat rahoitusvälineet ovat usein pääoma- tai hybridilainoja, joilla on sekä oman että vieraan pääoman ominaispiirteitä, ja ne on tässä laskelmassa tarkoituksenmukaista rinnastaa pääomalainaan.

30 §. Pykälän 2 ja 3 momentti ehdotetaan kumottavaksi. Sisällöltään sama säännös siirrettäisiin luottolaitostoiminnasta annetun lain 1 luvun 4 a §:ään. Näin samaa säännöstä ei tarvitsisi toistaa useammassa laissa, kun luottolaitostoiminnasta annettu laki koskee kaikkia luottolaitoksia yhtiömuodosta riippumatta.

1.6 Säästöpankkilaki

8 luku Selvitystila ja konkurssi

112 §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi *uusi 2 momentti*, jonka mukaan luottolaitoksen ensisijaiseen lisäpääomaan luettavia rahoitusvälineitä ei katsottaisi velaksi pykälää sovellettaessa. Vakavaraisuusasetuksen 52 artiklan 1 kohdan m alakohdan mukaan ensisijaisen lisäpääoman rahoitusvälineiden ei tule vaikuttaa sen määrittämiseen, että laitoksen velat ovat suurempia kuin sen varat, kun tällaisella määrittelyllä testataan sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti maksukyvyttömyyttä. Kyseinen säännös voidaan katsoa tällaiseksi määrittelyksi tai varojen riittävyttä koskevaksi määrittelyksi, jossa joka tapauksessa joudutaan tekemään laskelma varoista ja veloista. Ensisijaiseen lisäpääomaan luettavat rahoitusvälineet ovat usein

pääoma- tai hybridilainoja, joilla on sekä oman että vieraan pääoman ominaispiirteitä, ja ne on tässä laskelmassa tarkoituksenmukaista rinnastaa pääomalainaan.

118 §. Pykälän 2 ja 3 momentti ehdotetaan kumottavaksi. Sisällöltään sama säännös siirrettäisiin luottolaitostoiminnasta annetun lain 1 luvun 4 a §:ään. Näin samaa säännöstä ei tarvitsisi toistaa useammassa laissa, kun luottolaitostoiminnasta annettu laki koskee kaikkia luottolaitoksia yhtiömuodosta riippumatta.

122 §. Pykälän 1 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen lisättäisiin tilintarkastuslain numero. Laki mainittaisiin ensimmäistä kertaa tässä pykälässä.

2 VOIMAANTULO

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu, kuitenkin viimeistään muutosdirektiivin vaatimana 29 päivänä joulukuuta 2018.

Luottolaitostoiminnasta annetun lain 1 luvun 4 a §:n 1 momentin 4 kohta soveltuisi vain lain voimaantumisen jälkeen liikkeeseen laskettuun velkaan perustuviin saataviin. Tämä ei kuitenkaan estäisi sopimasta esimerkiksi siitä, että velkojan etuoikeus mukautuu huonommaksi uuden maksunsaantijärjestyksen voimaantumisen myötä. Muilta osin muutokset soveltuisivat myös ennen lain voimaantumista liikkeeseen laskettuun velkaan.

3 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS

Sijoittajanvastuun toteuttamisen ja muiden Rahoitusvakausviraston toimivaltuuksien suhtautumista perustuslain 15 §:ssä säädettyyn omaisuudensuojaan ja 18 §:ssä säädettyyn elinkeinovapauteen sekä perusoikeuden rajoittamisperusteita on käsitelty kattavasti luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta annetun lain säätämisen yhteydessä (HE 175/2014 vp, PeVL 35/2014 vp). Perustuslakivaliokunta on tuolloin katsonut perusoikeuksien rajoittamisen tässä yhteydessä perustelluksi. Sijoittajanvastuun toteuttamiseen ei tällä esityksellä ehdoteta muutoksia, mutta sen toteuttamisen edellytyksiä ehdotetaan parannettaviksi.

Tällä esityksellä luotaisiin uusi sopimukseen perustuva luokka luottolaitosten ja tiettyjen sijoituspalveluyritysten maksunsaantijärjestykseen. Sopimusvapautta ei ole nimenomaisesti suojattu perustuslaissa, mutta se saa tiettyssä määrin suojaa omaisuutta turvaavan perustuslain 15 §:n 1 momentin yleislausekkeen kautta (HE 309/1993 vp, s. 62, PeVL 15/2004 vp, s. 4–5, PeVL 33/1998 vp, s. 1). Tältä osin esityksen voidaan katsoa jopa edistävän sopimusvapauden toteutumista, kun sillä mahdollistetaan se, että sijoittaja sopii vapaaehtoisesti huonommasta asemasta maksukyvyttömyys- ja kriisinratkaisumenettelyssä toiseen velkojaan verrattuna ja vastineeksi todennäköisesti vaatii korkeampaa korkoa. Uusi luokka koskisi vasta lain voimaantumisen jälkeen liikkeeseen laskettuja rahoitusvälineitä, ellei toisin ole sovittu.

Muilta osin muutokset soveltuisivat myös jo liikkeeseen laskettuun velkaan lain voimaantumisen jälkeen tapahtuvassa kriisinratkaisu- tai konkurssimenettelyssä. Taannehtiva puuttuminen yksityisten välisiin varallisuus oikeudellisiin sopimussuhteisiin on lähtökohtaisesti ongelmallista. Omaisuuden perustuslainsuoja turvaa myös sopimussuhteiden pysyvyyttä.

Kielto puuttua taannehtivasti sopimussuhteiden koskemattomuuteen ei ole perustuslakivaliokunnan käytännössä muodostunut kuitenkaan ehdottomaksi (mm. PeVL 42/2006 vp, s. 4, PeVL 63/2002 vp, s. 2, PeVL 37/1998 vp, s. 2, PeVL 34/1998 vp, s. 2, PeVL 33/1998 vp, s. 2). Valiokunnan käytännössä oikeuden luottaa sopimussuhteen kannalta olennaisia oikeuksia ja velvollisuuksia sääntelevän lainsäädännön pysyvyyteen on katsottu kuuluvan perusteltu-

HE 112/2018 vp

jen odotusten suojaan niin, että oikeuksia tai velvollisuuksia ei voida säännellä tavalla, joka kohtuuttomasti heikentäisi sopimusosapuolten oikeusasemaa (PeVL 42/2006 vp, s. 4, PeVL 21/2004 vp, s. 3). Toisaalta vahvasti säännellyillä markkinoilla toimivat eivät yleensä voi perustellusti odottaa lainsäädännön pysyvän kaikissa oloissa muuttumattomana (PeVL 22/2013 vp, s. 4/II, PeVL 31/2006 vp, s. 4, PeVL 56/2005 vp, s. 2). Luottolaitoksia ja sijoituspalveluyrityksiä koskeva lainsäädäntö ja erityisesti verrattain uusi niiden kriisinratkaisua koskeva lainsäädäntö on yksityiskohtaista ja se on ollut jatkuvan muutoksen alla viimeisimmän finanssikriisin jälkeen.

Valiokunnan käytännön mukaan myös tällaiseen omaisuudensuojaan puuttuvaa sääntelyä on joka tapauksessa arvioitava perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten, kuten oikeasuhtaisuuden ja hyväksyttävyyden kannalta (mm. PeVL 31/2006 vp, s. 4, PeVL 56/2005 vp, s. 2). Tällä esityksellä ensinnäkin selkeytettäisiin kansallisessa lainsäädännössä EU:n lainsäädännöstä jo seurannut vaatimus etuoikeudesta sopimisesta omiin varoihin luettavien takasijaisten rahoitusvälineiden kesken. Muutosten tarkoituksena on selventää oikeustilaa ja toisaalta parantaa sijoittajan vastuun toteuttamisen edellytyksiä. Takasijaisten rahoitusvälineiden sopimusehdoissa on tullut jo sopia huonommasta etuoikeudesta, jotta rahoitusvälineet on hyväksytty luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen tiettyihin pääomaeriin. Tältä osin ehdotetut muutokset selkeyttävät tätä jossain määrin tulkinnanvaraiseksi jäänyttä oikeutta ja vahvistavat jo voimassa olevien sopimusten kohtelun, minkä voidaan katsoa jopa parantavan sopimussuhteiden pysyvyyttä. Myös esimerkiksi siinä tapauksessa, että osapuolet sopivat aiemmin liikkeeseen lasketun rahoitusvälineen mukautumisesta uuteen lainsäädäntöön ja uuteen huonomman etuoikeuden velkaluokkaan, on kyse osapuolten sopimusvapauden piirissä olevasta oikeudesta sopia huonommasta etuoikeusasemasta vaikuttamatta muihin velkojiin. Lisäksi kriisinratkaisu on joka tapauksessa viimesijainen keino puuttua sellaisten laitosten toimintaan, jotka eivät ole enää toimintakykyisiä, niitä uhkaa maksukyvyttömyysmenettely ja muut lainsäädännössä asetetut kriisihallinnon edellytykset täyttyvät.

Edellä esitetyin perustein ehdotetut lait voidaan käsitellä tavallisessa lain säätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

luottolaitostoiminnasta annetun lain 1 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 1 luvun 8 §:n 3 momentti ja 12 luvun 13 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 1 luvun 8 §:n 3 momentti laissa 1199/2014 ja 12 luvun 13 §:n 1 momentti laissa 637/2016 sekä
lisätään 1 lukuun uusi 4 a § seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

4 a §

Luottolaitoksen velkojen maksunsaantijärjestys

Poiketen siitä, mitä velkojen maksunsaantijärjestyksestä annetussa laissa (1578/1992) säädetään, luottolaitoksen konkurssissa:

1) luonnollisten henkilöiden ja muiden kuin tilintarkastuslain (1141/2015) 2 luvun 5 §:n 2 kohdassa tarkoitetun raja-arvon ylittävien oikeushenkilöiden korvauskelpoisilla talletuksilla on etusija suhteessa velkojen maksunsaantijärjestyksestä annetun lain 2 §:ssä tarkoitettuihin saataviin ja tämän momentin 3 kohdassa tarkoitettuihin korvauksiin;

2) sovellettaessa 1 kohtaa sillä osalla talletusta, joka korvataan rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain (1195/2014) 5 luvun 8 §:n nojalla kokonaan, on etusija suhteessa siihen osaan talletusta, joka jää suojan ulkopuolelle;

3) luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta annetun lain 7 luvun 2 §:n 3 momentissa tarkoitetuilla korvauksilla on etusija suhteessa velkojen maksunsaantijärjestyksestä annetun lain 2 §:ssä tarkoitettuihin saataviin;

4) saatavilla, jotka perustuvat sellaisiin velkasitoumuksiin, jotka eivät ole tai sisällä johdannaisia ja joiden alkuperäinen juoksuaika on vähintään vuoden, on huonompi etusija suhteessa velkojen maksunsaantijärjestyksestä annetun lain 2 §:ssä tarkoitettuihin saataviin ja parempi etusija suhteessa mainitun lain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin saataviin, jos velkasitoumuksen ehdoissa on todettu, että kyseessä on tässä kohdassa tarkoitettu velkasitoumus;

5) velkojen maksunsaantijärjestyksestä annetun lain 6 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettujen saatavien keskinäisestä etuoikeudesta ja 4 kohdassa tarkoitettujen saatavien keskinäisestä etuoikeudesta voidaan sopia.

Mitä tässä pykälässä säädetään korvattavista talletuksista, sovelletaan myös rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain 5 luvun 15 §:ssä tarkoitettuun Rahoitusvakausviraston takautumissaamiseen ja luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta annetun lain (1199/2014) siirtymäsäännösten 11 ja 12 momentissa tarkoitettuun vanhan talletussuojarahaston takautumissaamiseen.

8 §

Talletuspankki

Talletuspankin velvollisuudesta maksaa talletussuojamaksua ja kuulua talletussuojajärjestelmään säädetään rahoitusvakausviranomaisesta annetussa laissa.

12 luku

Tilinpäätös, puolivuosikatsaus ja tilintarkastus

13 §

Tilintarkastusta ja tilintarkastajaa koskevien säännösten soveltaminen

Luottolaitoksen tilintarkastukseen ja tilintarkastajaan sovelletaan tilintarkastuslakia ja osakeyhtiömuotoisen luottolaitoksen tilintarkastukseen ja tilintarkastajaan lisäksi osakeyhtiölakia ja osuuskuntamuotoisen luottolaitoksen tilintarkastukseen ja tilintarkastajaan osuuskuntalakia, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 _____.

Ennen tämän lain voimaantuloa liikkeeseen laskettuun velkaan perustuviin saataviin sovelletaan 1 luvun 4 a §:n 1 momentin 4 kohtaa vain, jos niin sovitaan.

2.

Laki

sijoituspalvelulain 13 a luvun 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sijoituspalvelulain (747/2012) 13 a luvun 2 §:n otsikko, sellaisena kuin se on laissa 1201/2014, sekä
lisätään 13 a luvun 2 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1201/2014, uusi 4 momentti seuraavasti:

13 a luku

Selvitystila ja konkurssi

2 §

Liikepankkilain ja luottolaitostoiminnasta annetun lain säännösten soveltaminen

Sijoituspalveluyritykseen, johon sovelletaan luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta annettua lakia, sovelletaan myös, mitä luottolaitostoiminnasta annetun lain 1 luvun 4 a §:n 1 momentin 3—5 kohdassa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta annetun lain 6 ja 8 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta annetun lain (1194/2014) 6 luvun 1 §:n 5 momentti sekä 8 luvun 3 §:n 4 momentti ja 7 §:n 3 momentin 5 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 6 luvun 1 §:n 5 momentti ja 8 luvun 7 §:n 3 momentin 5 kohta laissa 821/2017, seuraavasti:

6 luku

Osakkeiden, osuuksien ja eräiden muiden tase-erien arvon alentaminen ja muuntaminen sekä osakkeiden ja osuuksien mitätöiminen

1 §

Velvollisuus alentaa omaan pääomaan luettavien erien nimellisarvoa sekä alentaa ja muuntaa eräitä muita tase-eriä

Laitoksen osakkeiden tai osuuksien määrää on alennettava ja muita 1 momentissa tarkoitettuja rahoitusvälineitä alennettava ja muunnettava mainitussa momentissa tarkoitetuista oman pääoman eristä kääntäen samassa etusijajärjestyksessä kuin konkurssissa. Ensimmäisenä alennetaan ja muunnetaan EU:n vakavaraisuusasetuksen 26 artiklassa tarkoitettu ydinpääoma, toisena 51 artiklassa tarkoitettu ensisijainen lisäpääoma ja kolmantena 62 artiklassa tarkoitettu toissijainen pääoma, jollei 54 artiklasta muuta johdu. Osakkeiden, osuuksien ja muiden omaan pääomaan luettavien erien arvon alentaminen ei muuta omistajan vastuuta alennettuun arvoon kohdistuvista velvoitteista tai mahdollisesta 1 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin kohdistuvan muutoksenhaun perusteella määrättävästä vahingonkorvausvelvollisuudesta.

8 luku

Velkojen arvonalentaminen ja muuntaminen omiin varoihin luettaviksi rahoitusvälineiksi

3 §

Velkojen arvonalentamisen ja muuntamisen täytäntöönpano

Jos laitoksella tai väliaikaisella laitoksella on rahoitusvälineitä, jotka ovat konkurssissa huomonnalla sijalla maksunsaantijärjestyksessä, tällaisten velkojen arvoa on alennettava täysimääräisesti ennen paremmalla sijalla maksunsaantijärjestyksessä olevien velkojen arvon alentamista. Muiden velkojen arvoa on alennettava vasta sen jälkeen, kun 6 luvun 1 §:ssä tarkoitet-

tujen rahoitusvälineiden arvo on täysimääräisesti alennettu. Jos laitoksella tai väliaikaisella laitoksella on rahoitusvälineitä, jotka niiden ehtojen mukaan voidaan muuttaa konkurssissa maksunsaantijärjestyksessä huonommalla sijalla oleviksi rahoitusvälineiksi, rahoitusvälineet on muutettava niiden ehtojen mukaisesti ennen tämän momentin soveltamista.

7 §

Omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen vähimmäisvaatimus

Alentamiskelpoiset velat voidaan sisällyttää 1 momentissa tarkoitettuun kokonaismäärään vain, jos:

5) velka ei perustu virastolain 5 luvun 8 §:n nojalla korvattavaan talletukseen eikä luottolaitostoiminnasta annetun lain 1 luvun 4 a §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuihin talletuksiin;

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

4.

Laki

liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetun lain 18 ja 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetun lain (1501/2001) 21 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1204/2014, sekä *lisätään* 18 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 642/2006, uusi 4 momentti seuraavasti:

18 §

Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 51 artiklassa tarkoitettuun luottolaitoksen ensisijaiseen lisäpääomaan luetua rahoitusvälinettä ei katsota velaksi osakeyhtiölain 20 luvun 7 §:n 2 momenttia ja 23 §:ää sovellettaessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain 23 ja 30 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain (423/2013) 30 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1205/2014, sekä *lisätään* 23 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

23 §

Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 51 artiklassa tarkoitettuun luottolaitoksen ensisijaiseen lisäpääomaan luetua rahoitusvälinettä ei katsota velaksi osuuskuntalain 23 luvun 7 §:n 2 momenttia ja 23 §:ää sovellettaessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki

säästöpankkilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan säästöpankkilain (1502/2001) 118 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1206/2014,
muutetaan 122 §:n 1 momentti, sekä
lisätään 112 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

112 §

Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 51 artiklassa tarkoitettuun luottolaitoksen ensisijaiseen lisäpääomaan luetua rahoitusvälinettä ei katsota velaksi tätä pykälää sovellettaessa.

122 §

Säästöpankin perustajan, isännän, hallituneuvoston ja hallituksen jäsenen sekä toimitusjohtajan vahingonkorvausvelvollisuudesta säädetään luottolaitostoiminnasta annetussa laissa. Tilintarkastajan vahingonkorvausvelvollisuudesta säädetään tilintarkastuslaissa (1141/2015).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 6 päivänä syyskuuta 2018

Pääministeri

Juha Sipilä

Valtiovarainministeri Petteri Orpo

1.

Laki

luottolaitostoiminnasta annetun lain 1 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 1 luvun 8 §:n 3 momentti ja 12 luvun 13 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 1 luvun 8 §:n 3 momentti laissa 1199/2014 ja 12 luvun 13 §:n 1 momentti laissa 637/2016 sekä
lisätään 1 lukuun uusi 4 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

Yleiset säännökset

4 a §

Luottolaitoksen velkojen maksunsaantijärjestys

Poiketen siitä, mitä velkojen maksunsaantijärjestyksestä annetussa laissa (1578/1992) säädetään, luottolaitoksen konkurssissa:

1) luonnollisten henkilöiden ja muiden kuin tilintarkastuslain (1141/2015) 2 luvun 5 §:n 2 kohdassa tarkoitetun raja-arvon ylittävien oikeushenkilöiden korvauskelpoisilla talletuksilla on etusija suhteessa velkojen maksunsaantijärjestyksestä annetun lain 2 §:ssä tarkoitettuihin saataviin ja tämän momentin 3 kohdassa tarkoitettuihin korvauksiin;

2) sovellettaessa 1 kohtaa sillä osalla talletusta, joka korvataan rahoitusvakaussivomaisesta annetun lain (1195/2014) 5 luvun 8 §:n nojalla kokonaan, on etusija suhteessa siihen osaan talletusta, joka jää suojan ulkopuolelle;

3) luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta annetun lain 7 luvun 2 §:n 3 momentissa tarkoitetuilla korvauksilla on etusija suhteessa velkojen maksunsaanti-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

järjestyksestä annetun lain 2 §:ssä tarkoitettuihin saataviin;

4) saatavilla, jotka perustuvat sellaisiin velkasitoumuksiin, jotka eivät ole tai sisällä johdannaisia ja joiden alkuperäinen juoksu-aika on vähintään vuoden, on huonompi etusija suhteessa velkojien maksunsaanti-järjestyksestä annetun lain 2 §:ssä tarkoitettuihin saataviin ja parempi etusija suhteessa mainitun lain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin saataviin, jos velkasitoumuksen ehdoissa on todettu, että kyseessä on tässä kohdassa tarkoitettu velkasitoumus;

5) velkojien maksunsaantijärjestyksestä annetun lain 6 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettujen saatavien keskinäisestä etuoikeudesta ja 4 kohdassa tarkoitettujen saatavien keskinäisestä etuoikeudesta voidaan sopia.

Mitä tässä pykälässä säädetään korvattavista talletuksista, sovelletaan myös rahoitusvakauseräviranomaisesta annetun lain 5 luvun 15 §:ssä tarkoitettuun Rahoitusvakauseräviraston takautumissaamiseen ja luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta annetun lain (1199/2014) siirtymäsäännösten 11 ja 12 momentissa tarkoitettuun vanhan talletussuojarahaston takautumissaamiseen.

8 §

Talletuspankki

Talletuspankin velvollisuudesta maksaa talletussuojamaksua ja kuulua talletussuojajärjestelmään säädetään rahoitusvakauseräviranomaisesta annetussa laissa (1195/2014).

12 luku

Tilinpäätös, puolivuosisikatsaus ja tilintarkastus

13 §

8 §

Talletuspankki

Talletuspankin velvollisuudesta maksaa talletussuojamaksua ja kuulua talletussuojajärjestelmään säädetään rahoitusvakauseräviranomaisesta annetussa laissa.

12 luku

Tilinpäätös, puolivuosisikatsaus ja tilintarkastus

13 §

HE 112/2018 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tilintarkastusta ja tilintarkastajaa koskevien säännösten soveltaminen

Tilintarkastusta ja tilintarkastajaa koskevien säännösten soveltaminen

Luottolaitoksen tilintarkastukseen ja tilintarkastajaan sovelletaan tilintarkastuslakia (1141/2015) ja osakeyhtiömuotoisen luottolaitoksen tilintarkastukseen ja tilintarkastajaan lisäksi osakeyhtiölakia ja osuuskuntamuotoisen luottolaitoksen tilintarkastukseen ja tilintarkastajaan osuuskuntalakia, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Luottolaitoksen tilintarkastukseen ja tilintarkastajaan sovelletaan tilintarkastuslakia ja osakeyhtiömuotoisen luottolaitoksen tilintarkastukseen ja tilintarkastajaan lisäksi osakeyhtiölakia ja osuuskuntamuotoisen luottolaitoksen tilintarkastukseen ja tilintarkastajaan osuuskuntalakia, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa liikkeeseen laskettuun velkaan perustuviin saataviin sovelletaan 1 luvun 4 a §:n 1 momentin 4 kohtaa vain, jos niin sovitaan.

2.

Laki

sijoituspalvelulain 13 a luvun 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sijoituspalvelulain (747/2012) 13 a luvun 2 §:n otsikko, sellaisena kuin se on laissa 1201/2014, sekä
lisätään 13 a luvun 2 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1201/2014, uusi 4 momentti, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13 a luku

13 a luku

Selvitystila ja konkurssi

Selvitystila ja konkurssi

2 §

2 §

Liikepankkilain säännösten soveltaminen

*Liikepankkilain ja luottolaitostoiminnasta
annetun lain säännösten soveltaminen*

Sijoituspalveluyritykseen, johon sovelletaan luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta annettua lakia, sovelletaan myös, mitä luottolaitostoiminnasta annetun lain 1 luvun 4 a §:n 1 momentin 3–5 kohdassa säädetään.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*

3.

Laki**luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta annetun lain 6 ja 8 luvun muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta annetun lain (1194/2014) 6 luvun 1 §:n 5 momentti sekä 8 luvun 3 §:n 4 momentti ja 7 §:n 3 momentin 5 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 6 luvun 1 §:n 5 momentti ja 8 luvun 7 §:n 3 momentin 5 kohta laissa 821/2017, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

6 luku

6 luku

Osakkeiden, osuuksien ja eräiden muiden tase-erien arvon alentaminen ja muuntaminen sekä osakkeiden ja osuuksien mitätöiminen

Osakkeiden, osuuksien ja eräiden muiden tase-erien arvon alentaminen ja muuntaminen sekä osakkeiden ja osuuksien mitätöiminen

1 §

1 §

Velvollisuus alentaa omaan pääomaan luettavien erien nimellisarvoa sekä alentaa ja muuntaa eräitä muita tase-eriä

Velvollisuus alentaa omaan pääomaan luettavien erien nimellisarvoa sekä alentaa ja muuntaa eräitä muita tase-eriä

Laitoksen osakkeiden tai osuuksien määrää on alennettava ja muita 1 momentissa tarkoitettuja rahoitusvälineitä alennettava ja muunnettava mainitussa momentissa tarkoitetuista oman pääoman eristä samassa etusijajärjestyksessä kuin konkurssissa,

jollei *EU:n vakavaraisuusasetuksen* 54 artiklasta muuta johdu. Osakkeiden, osuuksien ja muiden omaan pääomaan luettavien erien arvon alentaminen ei muuta omistajan vastuuta alennettuun arvoon kohdistuvista velvoitteista tai mahdollisesta 1 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin kohdistuvan muutoksenhaun perusteella määrättävästä vahingonkorvausvelvollisuudesta.

Laitoksen osakkeiden tai osuuksien määrää on alennettava ja muita 1 momentissa tarkoitettuja rahoitusvälineitä alennettava ja muunnettava mainitussa momentissa tarkoitetuista oman pääoman eristä *kääntäen* samassa etusijajärjestyksessä kuin konkurssissa. *Ensimmäisenä alennetaan ja muunnetaan EU:n vakavaraisuusasetuksen 26 artiklassa tarkoitettu ydinpääoma, toisena 51 artiklassa tarkoitettu ensisijainen lisäpääoma ja kolmantena 62 artiklassa tarkoitettu tois-sijainen pääoma*, jollei 54 artiklasta muuta johdu. Osakkeiden, osuuksien ja muiden omaan *pääomaan* luettavien erien arvon alentaminen ei muuta omistajan vastuuta alennettuun arvoon kohdistuvista velvoitteista tai mahdollisesta 1 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin kohdistuvan muutoksenhaun perusteella määrättävästä vahingonkorvausvelvollisuudesta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 luku

8 luku

Velkojen arvonalentaminen ja muuntaminen omiin varoihin luettaviksi rahoitusvälineiksi

Velkojen arvonalentaminen ja muuntaminen omiin varoihin luettaviksi rahoitusvälineiksi

3 §

3 §

Velkojen arvonalentamisen ja muuntamisen täytäntöönpano

Velkojen arvonalentamisen ja muuntamisen täytäntöönpano

Jos laitoksella tai väliaikaisella laitoksella on rahoitusvälineitä, jotka ovat konkurssissa huonommalla sijalla maksunsaantijärjestyksessä, tällaisten velkojen arvoa on alennettava täysimääräisesti ennen paremmalla sijalla maksunsaantijärjestyksessä olevien velkojen arvon alentamista.

Jos laitoksella tai väliaikaisella laitoksella on rahoitusvälineitä, jotka ovat konkurssissa huonommalla sijalla maksunsaantijärjestyksessä, tällaisten velkojen arvoa on alennettava täysimääräisesti ennen paremmalla sijalla maksunsaantijärjestyksessä olevien velkojen arvon alentamista. *Muiden velkojen arvoa on alennettava vasta sen jälkeen, kun 6 luvun 1 §:ssä tarkoitettujen rahoitusvälineiden arvo on täysimääräisesti alennettu.* Jos laitoksella tai väliaikaisella laitoksella on rahoitusvälineitä, jotka niiden ehtojen mukaan voidaan muuttaa konkurssissa maksunsaantijärjestyksessä huonommalla sijalla oleviksi rahoitusvälineiksi, rahoitusvälineet on muutettava niiden ehtojen mukaisesti ennen tämän momentin soveltamista.

Jos laitoksella tai väliaikaisella laitoksella on rahoitusvälineitä, jotka niiden ehtojen mukaan voidaan muuttaa konkurssissa maksunsaantijärjestyksessä huonommalla sijalla oleviksi rahoitusvälineiksi, rahoitusvälineet on muutettava niiden ehtojen mukaisesti ennen tämän momentin soveltamista.

7 §

7 §

Omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen vähimmäisvaatimus

Omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen vähimmäisvaatimus

Alentamiskelpoiset velat voidaan sisällyttää 1 momentissa tarkoitettuun kokonaismäärään vain, jos

Alentamiskelpoiset velat voidaan sisällyttää 1 momentissa tarkoitettuun kokonaismäärään vain, jos:

5) velka ei perustu virastolain 5 luvun 8 §:n nojalla korvattavaan talletukseen eikä liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetun lain 21 §:n 2 momentin 1 kohdassa, osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain 30 §:n 2 momentin 1 koh-

5) velka ei perustu virastolain 5 luvun 8 §:n nojalla korvattavaan talletukseen eikä luottolaitostoiminnasta annetun lain 1 luvun 4 a §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuihin talletuksiin;

HE 112/2018 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

dassa tai säästöpankkilain 118 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettuihin talletuksiin;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

4.

Laki

liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetun lain 18 ja 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetun lain (1501/2001) 21 §:n 2 ja 3 momentti sellaisina kuin ne ovat laissa 1204/2014, sekä lisätään 18 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 642/2006, uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

18 §

18 §

Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 51 artiklassa tarkoitettuun luottolaitoksen ensisijaiseen lisäpääomaan luettua rahoitusvälinettä ei katsota velaksi osakeyhtiölain 20 luvun 7 §:n 2 momenttia ja 23 §:ää sovellettaessa.

21 §

21 §

Poiketen siitä, mitä velkojien maksunsaantijärjestyksestä annetussa laissa (1578/1992) säädetään, luottolaitoksen konkurssissa:

1) luonnollisten henkilöiden ja muiden

(kumotaan 2 ja 3 mom.)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kuin tilintarkastuslain (459/2007) 5 §:n 2 kohdassa tarkoitetun raja-arvon ylittävien oikeushenkilöiden korvauskelpoisilla talletuksilla on etusija suhteessa vakuudettomiin ja etuoikeudettomiin velkoihin ja tämän momentin 3 kohdassa tarkoitettuihin velkoihin;

2) sovellettaessa 1 kohtaa sillä osalla talletusta, joka korvataan rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain 5 luvun 8 §:n nojalla kokonaan, on etusija suhteessa siihen osaan talletusta, joka jää suojan ulkopuolelle;

3) luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta annetun lain (1194/2014) 7 luvun 2 §:n 3 momentissa tarkoitetuilla korvauksilla on etusija suhteessa vakuudettomiin ja etuoikeudettomiin velkoihin.

Mitä tässä pykälässä säädetään korvattavista talletuksista, sovelletaan myös rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain 5 luvun 15 §:ssä tarkoitettuun Rahoitusvakausviraston takautumissaamiseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

5.

Laki

osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain 23 ja 30 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain (423/2013) 30 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1205/2014,
lisätään 23 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

23 §

23 §

Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten

HE 112/2018 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

vakavaraisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 51 artiklassa tarkoitettuun luottolaitoksen ensisijaiseen lisäpääomaan luettua rahoitusvälinettä ei katsota velaksi osuuskuntalain 23 luvun 7 §:n 2 momenttia ja 23 §:ää sovellettaessa.

30 §

30 §

Poiketen siitä, mitä velkojien maksunsaantijärjestyksestä annetussa laissa (1578/1992) säädetään, luottolaitoksen konkurssissa:

(kumotaan 2 ja 3 mom.)

1) luonnollisten henkilöiden ja muiden kuin tilintarkastuslain (459/2007) 5 §:n 2 kohdassa tarkoitetun raja-arvojen ylittävien oikeushenkilöiden korvauskelpoisilla talletuksilla on etusija suhteessa vakuudettomiin ja etuoikeudettomiin velkoihin ja tämän momentin 3 kohdassa tarkoitettuihin velkoihin;

2) sovellettaessa 1 kohtaa sillä osalla talletusta, joka korvataan rahoitusvakauseräviranomaisesta annetun lain 5 luvun 8 §:n nojalla kokonaan, on etusija suhteessa siihen osaan talletusta, joka jää suojan ulkopuolelle;

3) luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta annetun lain (1194/2014) 7 luvun 2 §:n 3 momentissa tarkoitetuilla korvauksilla on etusija suhteessa vakuudettomiin ja etuoikeudettomiin velkoihin.

Mitä tässä pykälässä säädetään korvattavista talletuksista, sovelletaan myös rahoitusvakauseräviranomaisesta annetun lain 5 luvun 15 §:ssä tarkoitettuun Rahoitusvakauseräviraston takautumissaamiseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20

6.

Laki

säästöpankkilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan säästöpankkilain (1502/2001) 118 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1206/2014,
muutetaan 122 §:n 1 momentti, sekä
lisätään 112 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

112 §

112 §

Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 51 artiklassa tarkoitettuun luottolaitoksen ensisijaiseen lisäpääomaan luettua rahoitusvälinettä ei katsota velaksi tätä pykälää sovellettaessa.

118 §

118 §

Poiketen siitä, mitä velkojien maksunsaantijärjestyksestä annetussa laissa (1578/1992) säädetään, säästöpankin konkurssissa:

(kumotaan 2 ja 3 mom.)

1) luonnollisten henkilöiden ja muiden kuin tilintarkastuslain (459/2007) 5 §:n 2 kohdassa tarkoitetun raja-arvon ylittävien oikeushenkilöiden korvauskelpoisilla talletuksilla on etusija suhteessa vakuudettomiin ja etuoikeudettomiin velkoihin ja tämän momentin 3 kohdassa tarkoitettuihin velkoihin;

2) sovellettaessa 1 kohtaa sillä osalla talletusta, joka korvataan rahoitusvakausranomaisesta annetun lain 5 luvun 8 §:n no-

HE 112/2018 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

jalla kokonaan, on etusija suhteessa siihen osaan talletusta, joka jää suojan ulkopuolelle;

3) luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinvratkaisusta annetun lain (1194/2014) 7 luvun 2 §:n 3 momentissa tarkoitetuilla korvauksilla on etusija suhteessa vakuudettomiin ja etuoikeudettomiin velkoihin.

Mitä tässä pykälässä säädetään korvattavista talletuksista, sovelletaan myös rahoitusvakuusviranomaisesta annetun lain 5 luvun 15 §:ssä tarkoitettuun Rahoitusvakuusviraston takautumissaamiseen.

122 §

Säästöpankin perustajan, isännän, hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenen sekä toimitusjohtajan vahingonkorvausvelvollisuudesta säädetään luottolaitostoiminnasta annetussa laissa. Tilintarkastajan vahingonkorvausvelvollisuudesta säädetään tilintarkastuslaissa.

122 §

Säästöpankin perustajan, isännän, hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenen sekä toimitusjohtajan vahingonkorvausvelvollisuudesta säädetään luottolaitostoiminnasta annetussa laissa. Tilintarkastajan vahingonkorvausvelvollisuudesta säädetään tilintarkastuslaissa (1141/2015).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .